



Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

H

ODDER HØJSKOLE



Årsskrift

1943

Statens pædagogiske Studierådning
København

Aarskrift
for
Odder Højskoles Elevforening
1943



Udgivet af Elevforeningen

23. Aargang

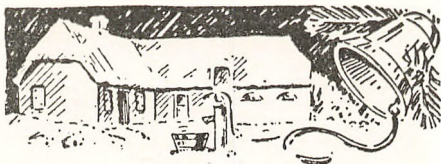
Statens pædagogiske Studiesamling
København

H

1943
TH. ERIKSENS BOGTRYKKERI . ODDER
Telefon 399

Statens pædagogiske Studierådning
København

JUL ★
★



*Naar Storme suse, og de lange Nætter
indhyller i Mørke det høje Nord,
naar Skovens Højsal staar tom og nøgen
og taust er Fuglenes Kor,
naar Solen staar lavest, og hele Naturen
kun varsler om Undergang og Død,
da stiger en Lovsang til Orgeltoner:
Os er en evig Frelser fød.*

*Du dejlige Lovsang fra henfarne Dage,
du Haabets Herold for vor mørke Jord,
ej Sværd, ej Baalet dig mægted at kue
og læmme dit vingede Ord.
For Hyrder paa Marken i Midnattens Time
det toned', men videre Sangen lød.
Nu viden om Land alle Klokker kime:
Os er en evig Frelser fød.*

*Du Sang om Skærsommer i Midvinters Hjerte
til os, der sukker i Støvets Kaar,
til os, der fødtes til Strid og Smerte,
Budbringer om evig Vaar!
Til alle de ængstede, alle de bange,
der gruer for Mørket i Gravens Skød,
til dem har du Bud med Englesange:
Os er en evig Frelser fød.*

*Thi bo vi og bygge end her i det lave
med Hjerter tidt vinterlig kolde i Bryst,
og maa vi med Graad holde Jul mellem Grave,
der tog, hvad her var vor Lyst,
det toner i Sjælen, naar tungest er Sorgen:
I Mørke vi famler fra Fødsel til Død,
men ej imod Natten, vi gaar imod Morgen,
Os er en evig Frelser fød.*

V. M.



Efter Vinter kommer Vaar!

Dybt hælder Aaret i dets Gang,
snart ødes Eng og Lund;
Farvel med al din Lyst og Sang,
du korte Sommerstund.

Vi har haft Frost i nogle Nætter, og i Gaar dalede Sneen langsomt og stille ned, men det blev kun til et forhastet Tilløb, der hurtigt opløstes i Sjap og Søle.

Alligevel var det en Paamindelse om, at Vinteren staar for Døren. Dagene er bleven korte, mørke og kolde, der maa fyres for at holde Kulden ude. Endnu er der enkelte Landmænd, der har travlt med at bjerge de sidste Roer, men ellers er Pløjearbejdet den sidste Forberedelse til Vinterens Komme.

Sidste Søndag sang vi i Kirken: „Dybt hælder Aaret i dets Gang,“ der staar i 2. Vers: „Snart sukker Vinterstormens Røst: Alt visner og forgaar!“ Ja, det er Loven ude i Naturen og i den materielle Verden, og selv om vi godt ved, at saadan er det, har vi alligevel saa svært ved at give Slip paa alt det, der visner og forgaar, og det er vel heller ikke saa mærkeligt, for hele vor legemlige Eksistens er jo afhængig af, at vi har noget baade til Føde og Klæder, og gennem vort Arbejde med at skaffe det, er vi kommen til at holde af det og glæde os over det, det er blevet en Del af vort Liv. Det er nok heller ikke Vor Herres Mening, at vi ikke skulde have Lov til at glæde os ved det, tværtimod; men vi maa ikke binde os til det, saa det kun bliver det, vi lever for, og der faar vi en god Lære hvert Efteraar — hvis vi ellers vil tage ved Lære — naar vi ser, hvorledes alt ude i Naturen visner og forgaar; for tænk om der ikke var andet.

Hvis Livet sluttede med dette, „alt visner og forgaar“, da var det i Sandhed svært at leve.

I Zakarias Niensens Fortælling „Gamle Vaner“, der udkom omkring Aarhundredskiftet, behandler han Spørgsmaalet om sand Kristendom i Forhold til Fritænkeriet, som var stærkt fremme i visse Kredse i vort Folk, og han gør det endda paa en saadan Maade, at vi kommer til at holde af denne Dr. Heller, „Fritænkeren“, fordi han er saa rettænkende, ærlig og redelig i hele sin sociale Færd. Og saa længe Dr. Heller er ung og stærk og har Kræfterne i Behold, lever han tilsyneladende godt paa dette, men ogsaa kun tilsyneladende, for der er hele Tiden en nagende Søgen i ham efter noget, han virkelig kan finde Hvile i.

„Paa hans Skrivebord laa en nyopskaaren og nylig udlæst Bog: „Kristendommen og den fri Tanke, et Indlæg i Dagens Strid af en Lægmand.“

Hans Blik faldt paa et Sted i Bogen, hvor det hed: „Og om I end under eders lærde Sysler kan finde en vis Hvile i eders Lære om den ophøjede Natur-Enhed og i Bevidstheden om at være et Led i Udviklingens endeløse Kæde, hvad har I saa at leve paa, naar Hjertet sønderrives af Skuffelser og Sorger, og hvad har I at lægge Hovedet paa, naar det tynges af de sidste Tanker? I har Forraadnelse til Endemaal, medens Kristendommen aabner sine Lemme til Lys og Fuldkommengørelse.“

Hvad har I at byde de Millioner fattige Sjæle, der savner Kundskabernes Forudsætninger for at kunne forstaa eders Naturreligion? Eller skal eders Religion bare være en Religion for Professorer. Hvad har I at byde Kuldragerne og dem, der fylder Fattigkvartererne? Vi har noget at byde dem: Evangeliet om Synderes Frelse. I kan længe nok spotte over, at vi giver dem Anvisning paa Himlen, mens de sulter paa Jorden; den Kendsgerning staar dog fast, at Tusinder, Millioner Sjæle har gennem Kristendommen faaet Forsoningens Lys over deres Liv. — Og spørger I endnu om Beviser — Millioner alvorlige Mænd og Kvinder vil træde frem med Hjertets Vidnesbyrd, om det kræves. Vi kender Gud personlig, vi kender den Kraft, der — staaende

over Naturlovene — virker Undere, som Menneskets naturlige Forstand ikke kan fatte, vi har smagt Evighedskræfterne i Daaben og Nadveren, vi kan ikke dø

Han smed Bogen fra sig og lagde sig tilbage i Stolens Bueramme.

„Forunderligt med disse Mennesker! Har ikke Spor af Beviser og er dog saa overbeviste.“

Ja, det er jo det forunderlige ved Kristendommen, at der hvor alt andet brister eller visner og forgaar, der staar den med et levende Haab, der kan bære ud over alt det andet, et Haab saa stærk og kraftig, at det giver Fred i Sjæl og Sind selv i en mørk Tid.

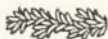
Det ved den gamle Digterpræst ogsaa, og derfor standser han heller ikke ved dette: „Alt visner og forgaar,“ men fortsætter: „Lad visne kun, jeg ved den Trøst, som ligefuldt bestaar. Jeg ved, hvor Glæden har sit Hjem, naar øde Mark staar hvid; hint Frydekor fra Bethlehem forstummer ingen Tid.“

Og selv om Dagene synes mørke og kolde i mere end en Betydning, saa ved vi, at i Løbet af en lille Maaned kommer Solhverv, og selv om Kulden ikke derved forsvinder, saa vil Dagene lidt efter lidt blive længere, Solen vil faa mere og mere Magt, og en skønne Dag har den overvundet Kulden, for efter Vinter kommer Vaar.

Der kan ogsaa komme mørke og kolde Dage i Aandens Verden: „Sindet kan bøje sig ned tilsidst, ved ikke hvor det skal Modet tage; mindre og mindre af Dag det lyser, Hjertet i Kulde og Mishaab gyser, kommer ej Jul?“

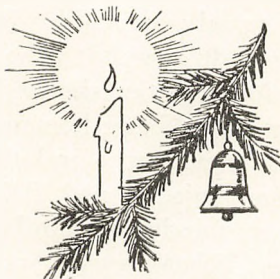
Nej, hvis vi tror, at vi selv kan bygge en Verden op paa alt det, der visner og forgaar, saa kommer der ingen Jul, for saa er der ingen Betingelse for, at vi kan tage imod det, som Julen har at bringe, men hvis det gaar op for os, at „netop som Jord ej mer kan raade, kommer et Frelsens Væld af Naade, saa kommer Jul“, for Julen er Solhverv for Hjerterne bange. „Naar Hjertet sidder mest beklemt, da bliver Glædens Harpe stemt, at den kan bedre klinge, og knuste Hjerter føler bedst, hvad denne store Frydefest for Glæde har at bringe.“

Lad os da benytte disse mørke og korte Dage til at indstille os paa rigtig af Hjertet at tage imod Julens glade Budskab. Ingen Sinde har vi trængt mere til at faa dette Budskab om Fred paa Jorden, og i Mennesker en Velbehagelighed — virkeliggjort som i Aar.



Hjertelig Hilsen til alle Aarsskriftets Læsere, med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Marie og Elisius Johnsen.



Levende Forbindelse.

Blandt de Idrætsformer, der dyrkedes paa den Latinscole, hvor jeg i Slutningen af forrige Aarhundrede var „Discipel“, var der een, som de fleste af os unge Mennesker fandt saa spændende, at vi endog undertiden øvede den frivilligt udenfor Timerne, f. Eks. tidligt Søndag Morgen. Det var „Hugning“. Naar vi, udstyrede med Hjælm og polstret Harnisk og udstoppede Handsker, gik løs paa hinanden med vore (uslebne) Kaarder, fandt vistnok Drengnaturen i os Udløsning for en af sine mest umiddelbare Tilbøjeligheder. Jeg tror, vi nærmest forestillede os, at vi var Vikinger, mere end just Soldater.

Men naar jeg nu tænker tilbage paa disse Huggetimer, finder jeg, at de egentlig frembyder mange Træk, der egner sig til Billedtale om væsentlige Sider af *Menneskelivet* i det hele, det Liv, der jo ogsaa er Kamp, kun ikke som Leg eller Sport, men for ramme Alvor.

Her var Tale baade om Angreb og Forsvar. Der faldt Hug ovenfra og nedenfra og paa skraa, og der brugtes „Finter“, Skinangreb til at aflede Modpartens Opmærksomhed fra det egentlige Slag. Saadan kan ogsaa Livets Kamp forme sig.

Men især er der eet Træk fra Kaardehugningen, som gaar igen i næsten alle Livsforhold. Vor Fægtelærer talte jævnlig om Betydningen af at have *Føling* med sin Modstander. Denne Føling skulde vistnok tilvejebringes paa en halvt mystisk Maade gennem Kaarderne, der berørte hinanden, ogsaa i Hvilestillingen. I det almindelige Menneskeliv er der utallige Maader, hvorpaa vi kan komme i Føling med hinan-

den, med vort Arbejde og vore Opgaver. Og det gælder vistnok alle Vegne, at denne Føling er en uomgængelig Betingelse for, at det givne Forhold kan faa virkelig Værdi.

Man maa have Føling med sin *Modstander* for at kunne væрге sig mod ham og ramme ham paa det Punkt, hvor han er mest saarbar. Man maa ogsaa have Føling med sin *Ven* for at forstaa ham ret og for i paakommende Tilfælde at kunne komme ham til Hjælp paa bedste Maade.

Maaske nogle vil foretrække at bruge det latinske Udtryk *Kontakt* om den her omhandlede Forbindelse. I sig selv betyder *Kontakt* jo ikke andet og mere end en *Mulighed* for Udveksling af, hvad man har at dele med hinanden. Men undværes kan den aldeles ikke.

Vi kan tænke paa *Mand* og *Hustru*. De to skulde jo i enhver Henseende være i *Kontakt* med hinanden. Er de det, saa ligger deri baade gensidig Forstaaelse og Evne til at finde rette Tid og rette Sted til at hjælpe hinanden.

Eller vi kan tænke paa den gode *Lærer*, hvor nødvendigt det er for ham at være i *Kontakt* med sine Elever, hvis han og de skal have Glæde af Undervisningen. Det maa blive en af hans første og vigtigste Opgaver at finde de sjælelige Berøringspunkter og om muligt udvide dem til Berøringsflader.

Det samme gælder naturligvis den *Præst*, der vil være noget for sine „Sognebørn“, og *Taleren*, der vil skaffe sig Ørenlyd hos sine Tilhørere. De to Mænd, der førte den navnkundige Samtale, som kortelig sammenfattes i Ordene „Goddag“ — „Økseskaft“, kom ikke i *Kontakt*. Og desværre gaar det vel ofte paa lignende Maade, naar der prædikes og tales. Der kan være altfor stor Forskel paa hele Livsindstillingen hos de to Parter. De *kan* ikke faa Føling med hinanden. De kan ikke „raabe hinanden op“. Det var aabenbart dette, der var i Vejen for en Højskolemand, der overfor en Flok altfor træge Elever udbød: „Aah! I er da heller ikke hverken til at hugge eller stikke i!“ — Der er ganske vist nogle, som tilsyneladende ikke kan mærke, om de taler for døve Øren eller ej. Men andre er meget følsomme i saa Henseende. Det virker paa dem næsten som en sjæle-

lig Lammelse, naar de skønner, at Berøringsfladen mellem dem og deres Tilhørere mangler.

Et af de sikreste Midler til at komme i virkelig For-delse med Mennesker er at vise dem Venlighed, vel at mær-ke paa en saadan Maade, at der ikke gives dem Grund til Mistanke om, at der „ligger noget bagved“. Og intet kan i den Grad skabe Kontakt mellem Mennesker, som uselvsk Kærlighed, der giver sig Udslag i opofrende Handling.

Naar „Kirken“ tit forgæves søgte at faa de daarligst stil-lede i Samfundet i Tale, var det sikkert ikke uden Sammen-hæng med manglende social Forstaaelse og tilsvarende Ind-sats for at forbedre disse Folks Kaar.

Paa Missionsmarkerne er der næppe nogen Arbejds-maade, der har saa store Udsigter til at give virkelig gode Resultater, som *Lægmission*, der er i Stand til at skabe Be-røringsflader selv hos de lavest staaende Hedningstammer. Uegennyttig Opofrelse for dem, der lider, er den bedste „Propaganda“ for Evangeliet.

Undertiden tales der om Betydningen af at være i Kon-takt med *Tiden* og dens Rørelser. Det var i Grunden ogsaa det, gamle *Hostrup* slog til Lyd for i de kendte Linjer:

„Følg ej med Strømmen, men følg med Tiden,
hvis du vil holde dig ung i Striden!“

Og det er rigtigt, at han skelner mellem „Strømmen“ og „Tiden“. Men til „Tiden“ hører jo baade godt og ondt. Og man kan ikke nøjes med at kende *det* i Tiden, man gerne vil være med at fremme. Man maa ogsaa se at forstaa *det*, man vil bekæmpe, ganske som det i Fægtesalen er nødven-digt at have Føling med sin Modstander. Hvad nytter det, for at nævne et Eksempel, at anstille moralske Betragtninger over den „afsporede“ Ungdoms Fejl og Fald, hvis man gør det bare ud fra dydig Forargelse paa Afstand! Denne beklagelsesværdige Ungdom kommer ikke paa Sporet igen blot ved at blive Genstand for skarp Kritik og haarde Domme.

Kordegns *Kofoeds* mærkelige „*Skole for arbejdsledige*“ er paa sit Felt noget af det helt rigtige. Her sætter man ind af al Kraft for at komme i virkelig personlig Kontakt med de

Kredse af Mennesker, som Mangel paa Arbejde og andre ulykkelige Omstændigheder har ført over paa Livets Skyggeside. Foregangsmændene i den Slags Hjælpevirksomheder er gerne udrustede med en særlig „Indfølgsevne“, der næsten kan minde om et Instinkt. Men Indfølgsevne kan jo desværre ogsaa tages i det ondes Tjeneste.

Ingen har forstaaet Mennesker saa helt og fuldt, som *Vor Herre Jesus Kristus*. Han elskede dem grænseløst, og han vidste, hvor Berøringsfladerne var at finde — om de fandtes. Hele hans Frelsesværk viser fra først til sidst hans forunderlige gudmenneskelige Evne til at faa knyttet Forbindelse mellem Himmel og Jord, mellem Gud og Mennesker.

Hans Menighed paa Jorden maa altid bære Præg af sin Herres levende Nærværelse i det Ord, hvormed Gud knytter Mennesker til sig som sine Børn, og hvorved han opretholder Livsforbindelsen med dem.

Er det ikke, som *Julen*, om end blot midlertidigt, udvider Berøringsfladen mellem Vor Herre og Menneskeslægten? Hvis dette kom til at spænde over hele Aaret, da blev der for Alvor Vekselvirkning mellem Jord og Himmel — med Bøn og Tak fra nedен og Velsignelse med alt godt fra oven.

Maatte vi alle ret komme i Kontakt med *det levende Guds-Ord*, som er det eneste, der ikke blot *forkynder* Fred, men *skaber* og *skænker* den!

Jakob Lykke.



En ideel Højskolemand.

I det menneskelige Samfund er der Brug for mange forskellige Slags Folk: Smede og Bagere, Professorer og Jordbrugere, Købmænd og Præster o. s. v. o. s. v., men hvad skal vi med Højskolefolk, naar vi har støt arbejdende Lærere ved Folkeskoler og Gymnasier? Hvad kan de sære Geledyr, der kalder sig Højskolefolk? Ja, nogle af dem har jo en Eksamen og kunde vel saa være blevet til noget indenfor deres Fag; men nu staa de jo minsanten og snakker om alt muligt andet, end det de har en Smule Forstand paa.

Det skal nu nok vise sig i de kommende Aar, at der bliver mere Brug for dem end nogensinde før, hvis de ellers er tro mod deres Kald; og hvad er saa det?

Ja, det kan vi vist faa et helt godt Begreb om ved at se lidt paa Danmarks første og maaske største Højskolemand: Henrik Steffens.

Højskole var der ganske vist ikke noget, der hed dengang, og nogen fast Skolebygning havde Henrik Steffens ikke, men saa drev han ambulante Højskole baade i Norge, Danmark, Tyskland og Sverrig.

Nu er Billedet af ham, for saa vidt som han ikke var Fagmand, ikke saa let at faa fat paa. Han føler selv Vanskeligheden ved at bestemme sit Virke, naar han skriver: »I min Ungdom blev jeg kastet ind i en filosofisk Kamp, men min erkjendte Mester vilde ej kalde mig Filosof. Jeg tog Del i en af de største Krige, men jeg blev ingen Soldat. Jeg kastede mig ind i Betragtninger over det tyske Folks Tilstande, men jeg blev ingen Statsmand«. (Og Richard Petersen fortsætter i sin fortræffelige Bog om Steffens: »Han førte Ordet i en kirkelig Kamp og blev ingen Teolog, han skrev poetiske Værker og blev ingen Digter«). Steffens slutter saa: »Er mit Liv da unyttigt, var det kun et mislykket Forsøg?« Men ef-

ter alt dette Mismod udbryder han i helt rigtig Selverkendelse: »Har jeg ikke til forskellige Tider bevæget de unges Sind«?

Ja, det var netop deri hans sjældne Storhed bestod, og det er netop det, hvorpaa enhver Højskolemands Gerning skal prøves, om han har bevæget de unges Sind.

Ja, men hvad saa; var Georg Brandes saa ikke ogsaa en stor Højskolemand? Han var jo ogsaa en brændende Fakkell, der tændte Ild i de unges Sind. Er det ikke med Rette, at Georg Brandes har fordunklet Steffens' Navn? Jo, vist var de begge lysende Fakler; men de skal dømmes, ikke efter hvor klart de selv lyste, men efter det Baal de tændte. Ilden i Brandes' Baal blev en ond Herre; i Steffens' en god Tjener; derfor er han ogsaa langt den største af de to.

Nu er »Højskolemanden« Steffens' Storhed ikke saa nem at maale, fordi han ikke har efterladt sig et Værk, der er et tydeligt Aftryk af hans Virke; saadan som Bogen viser os Digteren, Bygningen Arkitekten, Statuen Billedhuggeren o. s. v.; men Steffens' »Kunst« var Ordet, Samtalens, Foredragets, Samlivets elektricerende Kunst, og af denne er det trykte Ord kun en mat Afglans. Nej, hans Aands Aftryk finder vi ikke i Bogen, men netop i de unges Sind, og af disse unge kender vi først og fremmest Oehlenschläger og Grundtvig. Om Fættereren Henrik Steffens skriver Grundtvig senere: »Saa er der nogen Aand over os, da for den aabenbar i os med det vingedede Ord fra hans Læber, hvis Mage til at lynslaa Folk med aabne Øren jeg aldrig har kendt«. Den, der skriver sit Minde i Menneskehjerner, faar ikke det daarligste Eftermæle.

Hvordan blev saa Steffens udrustet til denne aandelige Fødselshjælpergerning? Ja han synes bestemt dertil baade ved Fødsel og arvet Uddannelse og Udvikling.

Steffens blev født den 2 Maj 1770 i Stavanger. Faderen var Holstener (Regiments-Kirurg) og Moderen, Susanne Christina Bang, Dansker, en Søster til Grundtvigs

Mor. Med Fader, Moder og Fødeland er den Treklang slaaet an, der blev Steffens geografiske Virkefelt: Tyskland, Danmark og Norge. Ved denne sin Afstamning som ved Familiens forskellige Opholdssteder: Trondhjem, Helsingør, Roskilde og København og ved Steffens utallige Rejser i Danmark, Norge og Tyskland faar hans Sind den Bevægelighed, som den fastboende savner, og som, bortset fra alle Manglerne derved, er saa ypperlig en Forberedelse for den, der skal forstaa og bevæge de unges Sind fra mange forskellige Egne og Lande.

Denne Aandsbevægelighed hos Henrik Steffens gjorde, at han altid var med, hvor det foregik; paa de vidt forskellige Steder, hvor vi træffer ham, er han altid i Centrum af Begivenhederne og selv en Del af Bevægelsescentret, netop fordi han var optaget af Sagen, og ikke af sig selv. I Danmark som i Tyskland er han en velset Gæst i de Kredse, der var førende i Aandslivet. I de unge Aar omgaas Steffens i København Brødrene Mynster, Brødrene Ørsted og kommer jævnligt i Bakkehuset. I Tyskland møder han den nye aandelige Bevægelse: Romanlikken ikke i Bibliotekernes Bøger, men i de Mennesker for hvem dette nye Syn paa Kunst, Filosofi, Litteratur og Religion var blevet en Hjertesag. Her omgaas Steffens alle de store Navne: Sciller, Fichte, Scelling, Herder, Schlegel m. m. og Maalet er fuldt, da Steffens lærer selve Digterkongen Goethe at kende, vinder ham og inviteres til hans Hjem i Veimar, hvortil de kommer i Vogn siddende Side om Side. Her ræktes i Sandled den unge Steffens »Bæger af Guld med den skummende Vin«. Det var denne liflige Drik, Steffens senere skulde iskænke den unge Oehlenschläger.

Men ogsaa det politiske Liv skulde Steffens tage Del i, ikke fordi Politik er Højskolemandens Sag; men fordi det levende Menneske, der har Føling med det Folk, i hvis Midte han bor, ogsaa maa leve dette Folks aktuelle Liv, naar dette hæver sig i Kamp udover Hverdagens materielle Stridigheder; og først og fremmest da, naar det er Frihedens Sag, det gælder.

Saaledes træffer vi Steffens, der paa Napoleonskrigenes Tid var Professor i Breslau, opflammende sine Studenter og Bysbørn til at afkaste det franske Aag; og i Tusindvis meldte de frivillige sig til ham; og som »den første frivillige fra 1813« finder vi nu den 40-aarige lærde Professor, der ikke gjorde Skel mellem Ord og Handling. Steffens blev udnævnt til Sekondløjtnant og blev indekserceret af en Underofficer; men viste sig komplet umulig til praktisk Krigstjeneste; men derfor var hans Eksempel lige stort. Man fandt dog en praktisk Løsning, idet Steffens blev brugt til Ordonans, og snart ser vi ham som fortrolig Omgangsfælle af de store Frihedshelte: Scharnhorst og Gneisenau.

Senere møder vi Heurik Steffens som ivrig Modstander af Militariseringen af Skolevæsenet i den saakaldte Turnsag; han blev derved meget upopulær; men Ungdommens Sag gik for ham forud for egen Succes. Og saa i den kirkelige Frihedskamp mellem de saakaldte Gammel-Lutheranere og de uerede (en Forbindelse mellem Lutheranere og Reformerte) valgte Steffens at følge sin Samvittighed og kom derved paa det mindste, svageste og ofte brutalt forfulgte Parti.

Hele dette omskiftelige og meget bevægede Levned, som her kun er antydet, kunde nemt gøre sin Mand overfladisk og forvirret. Naar det ikke blev Tilfældet, skyldes det, at Steffens, som det levende Menneske han var, netop evnede at sammenfatte de mange Begivenheder og Tankestrømme, han mødte, til en Helhed, til Livets organiske Helhed, med Kristendommen som det altbevægende Midtpunkt.

Smukkest og klarest kommer dette Syn til Orde i »Indledning til Philosophiske Forelæsninger 1803«, den trykte Gengivelse af de 9 første af de berømte Forelæsninger fra 1802.

Heri siger han blandt andet: »Alting bestaar ved en uendelig Harmoni. Jeg tør forudsætte det her. De vil neppe nægte mig det; thi det forskielligste, det mest modstridende bestaar jo virkelig ved Siden af hin-

anden i en evig Samklang — og hvad er Livet — Naturen og Mennesket, det blot fysike og det intelligible, andet end denne Harmoni af Dissonanzer?»

Sansen for Enkeltheder og Dissonans har vor Tid lige saa meget som Romantikken; men Helheden og Harmonien har vi tabt.

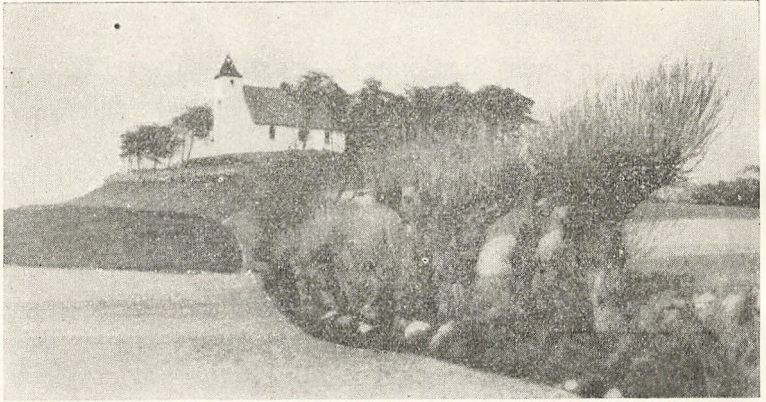
Som ægte »Højskolemand« er Steffens Meddelelsesmiddel som før navnt det levende Ord: Foredraget. Allerede som 13-aarig brugtes han som officiel Taler ved Fugleskydningsfester i Roskilde; og kendt er sikkert Historien om, hvordan han i 1802 paa Borchs Kollegium en Dag havde glemt sine Optegnelser, men saa talte ganske uden Manuskript, noget for Datiden ganske uhørt. Skønt »Naturforsker« af Fag frembæver Steffens som ret »Højskolemand« altid Modersmaalet (Poesien) og Historien som det egentligste i et Folks Liv; og han paa-viser, hvordan Poesi og Historie oprindeligt var eet, fordi man ikke skelnede mellem Ord og Handling; og begge Dele er religiøst betonedede »Med Guderne begynder al Historie. Bag al Historie ligger Mytologi«. Med den svindende Religiøsitet er alt blevet prosaisk materielt haade Digtning og Historie er derved faldet i Stumper.

Lad mig slutte med følgende Citat fra Forelæsningen, der jager Sværdet til Skæftet i vor Tids jammerlige Syn paa Menneske, Digtning og Historie.

»Vor Tids særegne Kjendetegn er en Irreligiøsitet og en overvejende Prosa, som Historien aldrig har set den — den franske Nation, den mest prosaiske blandt alle. Prosa kalder jeg, hvad som nedværdiger selv det, som bærer det Eviges umiskjendelige Præg, til et blot Endeligt, Poesi det, som selv i det Endelige finder Præget af det Evige«.

Lykkelig det Folk, der i sin Midte har Mænd og Kvinder af denne Støbning. Lykkelig det Sind, der i sin Ungdom blev bevæget af en saadan Livets Tale.

Erik Dahlerup-Petersen.



Vore gamle Kirkehuse.

»Kirken, den er et gammelt Hus,
staar, omend Taarnene falde,
Taarne fuldmange sank i Grus,
Klokker end kime og kalde,
kalde paa gammel og paa ung,
mest dog paa Sjælen træt og tung,
syg for den evige Hvile.«

Grundtvig.

Vore gamle, hvidkalkede Kirkehuse med de takkede Kirketaarne, der rager op over gamle Træers Kroner som lysende Varder paa Toppen af en Bakke, er et Symbol paa Danmark. Bedre Billede paa Danmark kan man vel næppe tænke sig: Kirken formet efter dansk Sind og Tankegang, saa jævnt, barnligt og solidt, ja, saa velsignet behersket. Ja, man fristes næsten til at mene, at den i Tidernes Morgen blev formet sammen med det Landskab, den lyser sin Fred ud over, saa naturligt følger den sig ind i Omgivelserne. Saadan ligger den nu paa Bakken, den gamle Kirke med Soklen dybt i dansk Muld som Rødderne af de gamle Træer, der omgiver den, og „kalder paa gammel og paa ung, mest dog paa Sjælen træt og tung, syg for den evige Hvile“.

„Under disse Træers Toppe er der ødslet med Smil og

med Taarer. Her løftede Bejleren sin Brud af Vognen for at føre hende til Brudeskamlen, men under de selvsamme Grene har Slægt efter Slægt løftet deres døde af Vognen. Den er som selve Evigheden over for vort stakkels Livsløb. I Kirken hentede man Bød for Dagens og Ugens Synd, og man hentede Modet og Taalmodet til at slide Dagen og Aaret.“ (Johs. Elbek i „Ord og Billeder.“),

I 800 Aar har dens Klokke kaldt til Gudstjeneste og ringet til Bøn.

Den ringer Solen op og ned
bag Skov og grønne Banker;
den ringer Tid og Evighed
og underlige Tanker.

Den ringer Aaret ind og ud;
den ringer for den unge Brud
og for den aabne Grav.

I Julesne og Pinsemaj
vidt lyder over Mark og Vej
med evig Længsels Krav
i Klagesuk og Jubelsang
de gamle Klokkers dybe Klang.

(V. Rørdam.)

Ja, saadan er Kirkehuset paa Bakken knyttet til hvert kristent Menneskes Livsløb paa en afgørende Maade, for

»I Kirkens Korsgang for det høje Alter,
der mødes ung og gammel, Fløjl og Pjalter.
I Kirkens Korsgang under ranke Søjler
gaar Klang af Daabens Vand og Gravens Nøgler«.

Men ogsaa til hele vort Lands og Folks Historie er Sognets Hus knyttet paa mere afgørende Maade end nogen anden Bygning.

»For engang vi dyrket har
Odin, Thor og Tyr og Frejr.
Men fra Frankrig kom Ansgar
med sin Tro paa Kristi Sejr,
gav os Daab og Altergang,
vied under Klokkeklang
Mænd til Kristi Kæmper«.

(Kaj Munk)

Nu tog Kirkebyggeriet Fart. Ingen Sinde i vor Historie

er der i et Tidsrum af ca. 150 Aar bygget saa meget som i Valdemarstiden af monumental og kunstnerisk Art. „Rundt om i Landet Stenkirker rejstes i Hundredtal mod Himlens Blaa“, siger Olav Andersen i Digtet: Danmark.

Ca. $\frac{9}{10}$ af Landets ca. 2000 Kirker rejstes i Valdemars-tiden. Kun en Sammenligning med vor Tids vældige Bro-bygningsanlæg kan give os et Indtryk af, hvad Middelalderen satte ind paa Bygningen af Kirken. — Det er Brobygningsarbejde i begge Tilfælde. Forskellen er blot den, at mens man i Middelalderen vilde bygge Bro mellem Gud og Mennesket, vil man i Dag kun bygge Bro mellem Mennesker. Aanden som Drivkraft og Skaber er en anden i Dag end i Middelalderen.

Unionstidens Velstand og Fremgang satte ogsaa sit Præg paa den gamle kullede (taarnløse) Kirke ved at sætte Taarn, Sakristi, Vaabenhus, Kapel og Trappegavle til. Med Reformationen førtes Prædikestol og Bænke ind i Kirken.

Vor Tids Angst og Frygt paa alle Livets Omraader og Trangen til at vide sig sikret har ogsaa sat sit Præg paa Kirkehuset, nemlig i Form af den kamuflerede Lynafleder. Er ikke dette et Symbol paa Menneskets og Tidens Angst og Frygt og den stadige Søgen Sikkerhed ved alle mulige Forsikringer.

Saaledes er Kirkehuset da en levende Del af den Menighed, der gennem Tiderne har søgt den; den er præget af Menneskers Liv og Tro, af deres Virke og Velstand og af deres Angst og Frygt.

Lad os prøve paa at følge vore Fædre i Arbejdet med Rejsningen af dette Guds Hus, som de ikke kunde faa solidt og værdigt nok.

Det er ikke meget, vi ved om Kirkebygningerne fra Kristendommens første Tid. Det er nok flere Steder gaaet, som det gik paa Gotland, hvor Bønderne stak Ild paa Kirken, og først da den rejstes paa den gamle Offerplads, Viet, fik den Lov at blive staaende. For at faa Folk til at komme til Kirken lagde man den ofte paa Bakken — den gamle hedenske Offerplads eller paa Tingstedet. Her var de gennem Aarhundreder vant til at samles, Det var Sognets Sam-

lingssted. Derfor ligger Thorsager Kirke paa Thors Ager. Og her dyrkede de Solen som en Gud ved Midvintertid. Den hedenske Julefest var for Nordboerne en Glædesfest for Solen, der nu atter begyndte at stige paa Himlen og ved sit Lys og Varme vilde vække det slumrende Liv, der laa gemt i den kolde og nøgne Jord. — Et Minde om denne Soldyrkelse har vi i vore Kirkers Beliggenhed. Alle ligger de jo i Øst—Vest, saaledes at Koret med Alteret vender mod Øst, hvor Solen staar op.

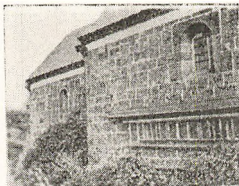
Hvor gamle vore ældste Stenkirker er, ved vi ikke bestemt. Kun paa een Kirke er Aarstallet for Opførelsen angivet. Det er Gjellerup Kirke ved Herning. Paa Tympanonen over den tilmurede Kvindeindgang staar der: „Aar 1140 efter Herrens Kødblivelse er dette Hus grundet til Guds Ære.“

Grundet til Guds Ære, ja, det faar man Indtryk af, naar man staar over for den gamle Kvaderstenskirke.

Da Sønderbæk Kirke, som vi ser her, blev rejst for ca. 700 Aar siden, var den et ægte og smukt Udtryk for den Tids Menneskers Kristendom og religiøse Følelse.

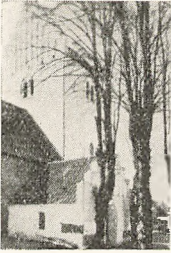
„Hvor omhyggelig er ikke Arbejdet gjort paa den gamle Kirke? Hammerslag paa Hammerslag i en ren Uendelighed for at tilhugge de store Kvadersten.

Se hvor smukt og regelret den haarde Kamp har maattet føje sig til smaa Buer. Det var et Gudshus, der skulde bygges, her maatte ikke sløses Her gjaldt ingen Slippen - fra - det. Alt skulde gøres solidt og godt. Det var



disse Menneskers eget ærlige Forhold til Vorherre, de vilde udtrykke i Kirkens Skikkelse. Og Stilen — den rene romanske Stil, afpasset efter danske Menneskers — danske Bønders Kristentro. Ingen knejsende Taarne. Alt jævnt, barnligt og solidt. Saaledes var de, tænkte og troede de. Saaledes vilde de overgive deres Tro og deres Kirke til den næste Slægt. Og uforgængelig som selve Jorden maatte den bygges.“ Jeg har her brugt et Citat fra Johs. Elbeks Artikel om den gamle Kirke i Tidsskriftet: Ord og Billeder, da jeg ikke synes, det kan siges bedre.

Vandrer vi videre langs Siden, naar vi hen til Taarnet. Vi ser straks, at det er en anden Tid og Stil, der har sat sit Præg paa denne Tilbygning fra Unionstiden. Den gotiske Stil kom til os fra Frankrig. Den er besjælet af en Trang til Løftelse — en sværmerisk Seen opad.



Den er et vidunderligt Billede paa den Tids-aand, der skabte den, af Tidens Skønheds-trang og Evighedslængsel. Den gamle tyske Tænkter Mester Eckehardt har i en Nødde-skal givet Middelaldermenneskets Indstilling, som er udtrykt i denne opadstræbende Stil: „Et Menneske er det værd, hvorefter han selv higer“.

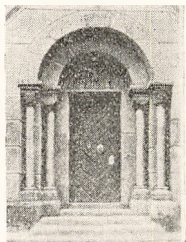
Derfor blev den gothiske Bue som to opadstræbende Hænder, der folder sig i Bøn mod Himlen. Den blev da Udtryk for Menneskets guddommelige Higen, men ogsaa samtidig Udtryk for Menneskets Afmagt — altsaa Hænder foldet i Bøn mod Himlen uden at kunne naa den ved egen Kraft. Denne Middelalderindstilling fik i Danmark sit synlige Udtryk i Taarnenes himmelstræbende Flugt. Men den blev dansk i sin Udformning efter dansk Sind og Tankegang — saa velsignet behersket med sine Trappegavle og Blendinger.

Vi har paa vor Vandring rundt om Kirken lagt Mærke til nogle mærkelige Dyrefigurer paa Kirkemuren. Ogsaa disse var Udtryk for en eller anden Indstilling i Middelalderen. Gennem hele Middelalderens kristelige Kunst er Dragen, Løven og andre Uhyrer Billedet paa Synden. Uden for Kirken hersker Synden; indenfor Kirkemuren er der Naade. Paa et Relief fra Øster-Starup Kirkes Hjørne ser vi en Løve — Symbolet paa Synden — der helt vil opsluge Mennesket. Den unge Mand har drejet om Hjørnet af Kirken og vil ind ad Døren, men Løven har slaaet Forpoten om ham. Ved Indgangen til samme Kirke ser vi Sct. Jørgen dræbe Dragen — Symbolet paa det onde. Det onde skal dræbes, maa ikke komme ind



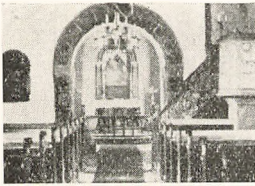
i Kirken. Inden vi gaar ind i Kirken, standser vi foran Portalen. Det er, som om de ikke har kunnet faa Indgangen smuk nok. Tidens Forestilling var jo, at Kirken var et jordisk Billede af Gudsriget, og ganske naturligt blev Indgangen saa Symbolet paa Kristus. Han var jo Vejen til Gud.

Som Døren i Kirken var Indgangen til Guds Hus, var Daaben Indvielsen til Guds Menighed. Derfor stod Døbefonten oprindelig lige inden for Indgangsdøren. Løverne her paa Fonten i Uth Kirke er Sindbillede paa det onde, mod hvilket Daaben skærmer. Løverne og Daaben er her Sindbillede paa de store Mod-sætninger: *Synd og Naade*. Her paa Uth-Fonten er Løverne i Færd med at fortære et Træ, Livstræet. Og Ranken, der omkring Fontens Fodskyder Knopper og udfolder sine Blade, skulde betyde Mennesket, der er rensset for Synd og vakt til Live ved Daabens Bad.



Naar vi staar i en af vore gamle Kirker, drages vore Øjne uvilkaarligt op mod Alteret. Mon dette er en Tilfældighed? Nej, Bygmestrene af de gamle Middelalderkirker var ikke blot Haandværkere, men ogsaa en levende og søgende Del af den Menighed, der rejste Kirken. De levede med i Menighedslivet, og deres Tro gav Kirken geometrisk Form, saa alle Linjer blev horisontale — vandrette — og synes alle at føre gennem Korbuen op til Alteret. Det var der, Menigheden hentede sin Kraft. Vi forstaar nu, hvordan en Tro, et Livssyn, en Ide kan virke gennem Mennesker og faa synlig Form og Udtryk; det er det, vi kalder Stilform.

Gennem den smukke Korbue ses nu mange Steder i de helt nye Kirker et Kors paa Alterbordet i Stedet for Altertavle eller Billede. Dette er en Tilbagevenden til den første



Tids smukke og enkle Prydelse af Alteret. Det minder om Kristus, der gik i Døden for vore Synders Skyld, og det minder om den hellige Nadvers Indstiftelse. Korset er samtidig Nederlagets og Sejrens Symbol. Den vandrette Linie betegner Jorden og dens Synd, og den lodrette Kraften og Naaden fra

det høje, der gennemtrænger den jordiske Afmagt og Synd og forløser det syndige Menneske.

Saadan stod da Korset i de første Kirker paa Alteret og mindede Mennesket om dets Fald og om Guds Oprejsning og Naadens og Tilgivelsens Fred ved Nadverbordet.

Efter Modtagelsen af Syndsforladelsen gik Menigheden gennem Korbuen — Buen mellem Kor og Skib. Den hedder egentlig Triumfbuen.

De romerske Kejsere lod gerne efter en stor Sejr bygge en Triumfbue, altsaa en Sejrsbue. Det er en saadan Bue, der er anvendt i vore gamle romanske Landsbykirker. Den blev ogsaa i Kirken en Sejsbue, som Menigheden gik igennem efter Modtagelsen af Syndsforladelsen ved Alteret.

Til sidst af Kirkens Symboler vil jeg lige nævne Kristi Monogram — Navnetræk — X og P. De to Bogstaver er Begyndelsesbogstaverne for det græske Ord Kristus. De findes ofte sammen med det første og sidste Bogstav i det græske Alfabet: Alfa og Omega. Naar de findes sammen med Kristi Navnetræk, er det vel, fordi det symbolsk skal sige: han er Begyndelsen og Enden, han bevarer din Indgang og din Udgang.



Kirken er jo ikke bare Sten, Stil og Symbolik, som vi har set her. Sten, Stil og Symbolik er jo intet i sig selv, men kun en ydre Ramme; dette tilsammen bliver først et Guds Hus ved den Aand og den Menighed, der fylder alt dette. Ingen har sagt dette bedre end Grundtvig:

»Vi er hans Hus og Kirke nu,
bygget af levende Stene« — — —.

»Selv bygger Aanden Kirke bedst,
trænger saa lidt til Drot som Præst,
Ordet kun helliger Huset.«



Med dette Ønsket om en god og glædelig Jul.

Agnes og J. Slotsbo-Nielsen.



Offerfundet i Smederup Mose.

„Se, nu stiger Solen af Havets Skød,
Luft og Bølge blusser i Brand og Glød,
hvilken salig Jubel, skönt alt er tyst,
medens Lyset lander paa Verdens Kyst.
Lysvæld bagved Lysvæld i Himlen ind,
did, hvorfra den kommer nu Morgnens Vind,
ret, som om den aanded af Lyset ud,
o, du milde Fader, min Skaber, Gud.“

Saaledes sang Jakob Knudsen, da han som Præst i Mellerup ved Randers en Morgenstund i dyb Betagelse betragtede Solens straalende Opgang af Havet. Han var selv en Soldyrker, en Digter, der higede efter Lyset, og som i Solen saa et Sindbillede paa den levende lyse Gud, til hvem han klyngede sig med hele sin Attraa, især naar han følte sig knuget af Mørkets Magter.

Ogsaa Ingemann er Soldyrkeren, men ikke saa dybt-gaaende som Jakob Knudsen, han er det mere paa barnlig Vis, idet han synger om smaat og stort, om alt det myldrende Liv, naar Sol staar op, og om den Hvile, der lægger sig over alt levende, naar Sol gaar ned i Vesterled bag guldrandede Skyer, og dog bliver man overvældet ved den jublende Fortolkning af, hvad Livet er, naar han synger:

„— Lig Solen farer Livet hen,
 gaar til Forklaringskysten.
 Med Glans opdukker Sol igen
 fra Paradiset i Østen.“

Som vi i Solen ser et Billede paa Guds Storhed og Kraft, saaledes har fjerne Tidens Mennesker i Norden set paa Solen som selve Guddommen, den livgivende og frugtbar-gørende Gud, for hvem de i dyb Ærefrygt knælede, og til hvem de ofrede deres Gaver.

Saa langt tilbage som i Stenalderens Mørke har vore Forfædre haft en Tro paa usynlige Magter og Kræfter i Naturen. Vi ser det af deres Gravskikke og deres Offer-gaver. Vi kender ogsaa deres hellige Tegn, Ildens og Solens Tegn, indhugget i Sten. Ildens er de smaa skaalformede Fordybninger, der findes paa de store Sten, en Ring med et Kors i Midten er sjældnere.

Fra en senere Tid, fra Broncealdren, ved vi en Del mere om vore Forfædres Gudetro, og denne Viden har vi fra mange Fund, der er gjort paa Mark og i Moser.

Det danske Folk var endnu ikke naaet frem til en Tro paa personlige Guder. De troede, at Guddommen fandtes i Kilder, i hellige Træer, i Tordenen, i Blæsten, der for hen over Skoven og bevægede Træernes Grene og Blade eller over Søen og krusede dens ellers stille Flade, men først og fremmest i Solen. Det straalende Himmellegeme, der gav Lys og Varme til Mennesker og Dyr og skabte Vækst og Grøde i Planterne. Det var Guddommen selv, den straalende, som man ikke engang kunde se paa. Denne Guddom tilbad vore Forfædre og bragte den Ofre.

Et af de mærkeligste Minder om denne Soldyrkelse er et 3000-aarigt Offerfund fra Trundholm i Ods Herred. Paa en Mark, der aldrig havde været dyrket, fandt man i 1902 en stor Bronceskive, en Hest og en sekshjulet Vogn. Skiven, der er forgyldt paa den ene Side, forestiller Solen. Hesten, der ved en Traad er forbundet med Solbilledet, trækker dette. Baade Hest og Solskive er anbragt paa den sekshjulede Vogn. Det hele skal aabenbart forestille Solen, der om Dagen skrider hen over Himmelbuen.

Om denne Solvogn har været brugt ved Gudsdyrkelsen, ved man ikke. Den er kun lille, og sandsynligvis kun en Efterligning af et stort Solbillede, der virkelig er blevet ført rundt over de tilsaaede Marker, en hellig Ceremoni, der skulde tilsikre Menneskene Beskyttelse og god Høst.

Solvognen, der staar i Nationalmuseet, har været nedgravet i Jorden, idet man har villet bringe Guderne et Offer. Lignende Offergaver har man fremgravet mange andre Steder i Landet. I Thy fandt man over hundrede smaa Guldbaade, der vel er ofret til Havets ellers Jordens Guddom. Paa Møen fandt man i Nærheden af Klinten en Offerbrønd fra Bronzealderen. I en udhulet Træstamme, der var nedsat i Brønden, laa der to prægtige uskadte Bronzekar.

Der drages stadig gamle Offergaver frem af Jordens Skød, og mest nu i disse Aaringer, da de aartusindgamle danske Tørvemoser maa holde for og sikre os Varme for Vinterkulden. Næsten daglig melder Pressen om nye Fund, der er gjort.

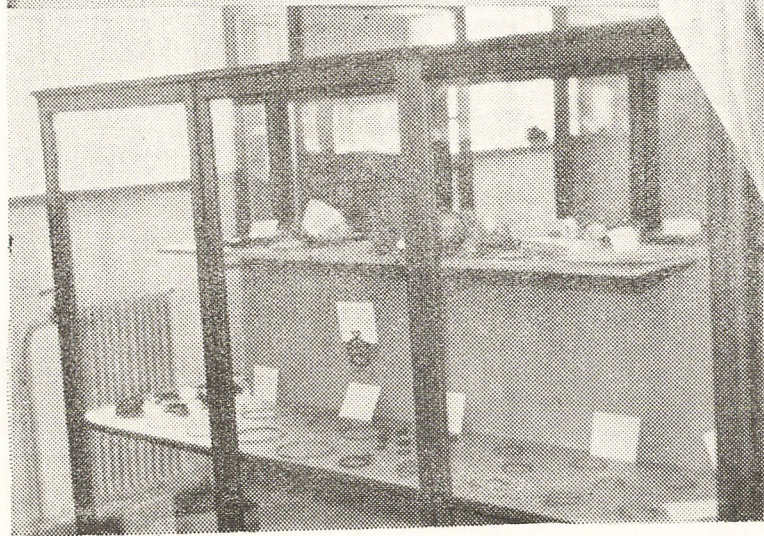
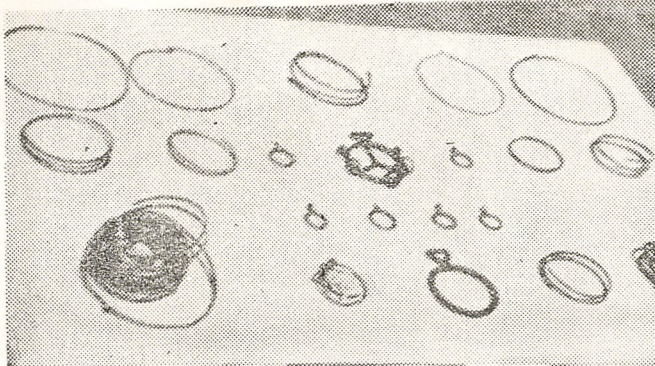
Fornylig er gjort et overmaade rigt Fund af Offergaver i Smederup Mose i Nærheden af Odder.

Det er en lille Mose, vel kun knap en Tønde Land. En stor Fordybning fortæller om, at her har Istiden efterladt sig en Isblok, der har dannet Fordybningen, saa der er fremkommet Skraaninger langs Siderne. Og nu kan Fantasiaen spinde videre.

Lad os gaa ca. 2500 Aar tilbage i Tiden eller rettere 500 Aar før Kr. Fødsel, helt tilbage til Bronzealderen, da var disse Skraaninger bevokset med Skov, kun Fordybningen stod nøgen med Isens Smeltevand i sig.

Her var Plads for en Helligdom. Vindens Sus i Træerne og Krusningerne paa Vandets Overflade var nok til for vore Forfædre at nærme sig dette Sted med Tro paa Gudernes Nærværelse. Foran Skraaningerne fandt man sidste Aar i Mosens Dyb en Offerbrønd, hvori man har kastet Offergaverne, forøvrigt fandt man ogsaa, hvad der er meget sjældent, Træsager i Brønden, bl. a. Dele af en Offerspand, beslaaet med Bronze.

Paa en stille Plads i Lunden opad Skraaningen var an-



bragt et Alter, hvorover der hang et Solhjul, det hellige Sindbillede paa Solen, dette tilbad man, og til dette ofrede man i Lyst og Nød sin Gaver. Vi kommer da til den Betragtning, at Smederup Mose har været et helligt Sted for vore Forfædre i Hads Herred, et Sted, hvor Sindet har fundet Hvile, hvor man har bedt de livgivende Magter om Lys og Varme, om Vækst og Grøde og om Befrielse fra Mørkets hærgende Magter.

Hvorlænge denne Soltilbedelse har holdt sig, ved man ikke noget om, heller ikke hvor længe Helligdommen i Smederup Mose har eksisteret.

Selv efter at Troen paa personlige Guder, paa Kristendommens milde Magt, var blevet Kendsgerninger, vedblev Solen som Gud endnu længe i afsidesliggende Egne at have Magt over Sindene, ja, selv helt frem til det 19. Aarhundrede kan man spore Reminiscenser af Soldyrkelsen. Alene dette, at Københavnerne Pinsedags Morgen for blot Aartier tilbage drog ud til Frederiksberg, det gamle Solbjerg, for at se Solen danse, er en Mindelse om Soldyrkelsen fra henfarne Dage.

Men da nye Altre rejstes for nye Guder, maa vi vel antage, at de gamle Helligdomsaltre er forsvundne, ogsaa Symbolet for Solens Gud, det hellige Solhjul er lagt hen som Gave til Guderne. Kun findes tilbage de gamle Soltegn indridset paa Klippesiderne, og minder os om en i fjerne Dage mægtig Soltro.

I Digtet om „Guldhornene“ skriver Oehlenschläger:

I gamle, gamle,
hensvundne Dage,
da det straalte i Norden,
da Himlen var paa Jorden,
giv et Glimt tilbage!

Op af Smederup Mose er det gamle hellige Solhjul atter kommet til Syne med samt en Mængde Offergaver i Bronze. Da Solaltret forsvandt, er vel det gamle Solhjul sænket i Offerbrønden som Gave til den altopholdende og livgivende Solgud.

Skønt var det at skue, som det hang i Odder Museum, og det havde som for Tusinder af Aar tilbage en sælsom Magt over sig. Folk, der saa det, blev stille og stumme ved at betragte det ældgamle Minde.*)

Foruden Solhjulet er der fundet smukke Halstringe, Øskenhjul og Armringe, ialt ca. 300 Genstande, nogle rigt ornamenteret, andre snoede eller udhamret til flade Ringe. De smaa Øskenhjul menes at have været benyttet til at holde Livbaandet om Kjolen sammen med. Det kunde ogsaa tænkes, at de har været brugt som Amulet, baaret paa Brystet til Beskyttelse mod onde Magter. De har jo Soleus Ring og Form som Solhjulet.

Der drages stadig Bronzeringe op af Mosedybet i Smederup, og det vil det sikkert blive ved med, saa længe Tørvegravningen finder Sted. Naar Tørvene vendes, hænder det, at en eller anden Bronzering hænger fast og glimter i Solskinnets. Det har fristet adskillige til at beholde, hvad de saaledes med Rette kunde komme i Besiddelse af. Men efter at Nationalmuseet har erklæret Fundet for Danefæ, bliver hvert Stykke Smykke prompte afleveret til Odder Museum, hvorved enhver, der er i Besiddelse af Bronzeringe fra Fundet i Smederup Mose, bidrager i høj Grad til at fuldkomngøre det rige Fund.

Ikke langt fra Smederup Mose, i Fensten Sønderskov, tæt ved Gylling, ligger der den Dag i Dag en anden Helligdom, dybt gemt inde i Skoven under et tæt Bladehang.

Men denne Helligdom er ældre end den fra Smederup, maaske fra Stenalderens Tid.

Det er en mægtig Sten af den Slags, som er ført hertil med Isblokkene i Istiden. Nu er den sunket et godt Stykke ned i Jorden, men man ser endnu ret tydelig Soltegnene, de skaalformede Fordybninger rundt omkring paa Stenen. Som den ligger i Skovens Mørke, saaledes er ogsaa dens Saga

*) Hele Smederupfundet, ialt 300 Genstande af Bronce, er opbevaret paa Nationalmuseet i København, men der er Haab om, at vi i alt Fald faar Halvdelen tilbage efter Jul.

indhyllet i Oldtidens Mørke, vi ved saa saare lidt om den Ritus, der har været knyttet til denne urgamle Helligdom.

Fra Helligdommen i Smederup er det, som den evigunge Sol, den livgivende frugtbargørende Guddom, lyser og straalere imod os gennem de skønne Offergaver.

Passende kunde denne Skildring slutte med de vidunderlige Linier fra „Guldhornene“:

Hrymfakse den sorte
puster og dukker
og i Havet sig begraver.
Morgenens Porte
Delling oplukker,
og Skinfakse traver
i straalende Lue
paa Himlens Buc.

Thorvald Madsen.

Venlig Hilsen og glædelig Jul til alle gamle Elever.

Th. M.



Akronisme.

Ordet kommer af det græske Akron, der betyder Top eller Spids, og Kronus, der betyder Tid. Ved Akronisme forstås altsaa den Vildfarelse, som vel nok alle Slægter har huset, at den Tidsperiode, hvori de lever, er den mest frem-skredne og har udviklet den højeste Kultur og Civilisation.

Denne Vildfarelse har vor Slægt jo ogsaa nok baaret paa. Vi gør det formodentlig ikke mere. Men i vor Barndom og Ungdom hørte vi det jo Gang efter Gang fra Landets Talerstole, og vi læste det i vore Blade og Tidsskrifter, at netop vor Tid repræsenterede den højeste og ædleste Kultur, og at Barbariets mørke Tider var noget, som laa langt bag os. Man talte om, at nu levede vi da heldigvis i Fornuftens Periode, hvorimod Fortidens Mennesker levede i Spøgelsernes og Overtroens Verden. Men dette beroede nok paa en social Hallucination. Meget kan tyde paa, at vi paa mange Omraader er fuldt saa meget Barbarer som vore Forfædre. Vi skjuler det blot under andre Former og bruger ogsaa andre Metoder, men Resultaterne er og bliver de samme. Derfor maa vi altid være taknemlig mod de Mennesker, som ryster en Smule ved Samfundsbygningen for at faa den til at gøre en gavnlig Bevægelse. De er med til at skaffe os en Smule Lys og Luft i en ellers mørk og fortvivlet Verden, selv om de kun bliver et Led i den lange Række af menneskelige Martyrer, blandt hvilke vi finder Navne som Sokrates og Jesus af Nazaret.

Intet er mere betegnende for den Tilstand, hvori vi lever, end den Skæbne, som rammer den, der fra Begyndelsen af

deltager i en social eller religiøs Bevægelse, i Modsætning til den, de faar, som slutter sig til Bevægelsen, naar den er ved at være fuldbordet.

De, som efter Napoleons Fald kæmpede for den tyske Nations Enhed, fængsledes i Tusindvis, og en Mængde af disse gode Patrioter maatte af den Grund forlade Fædrelandet. Men Bismarck, som gennemførte den tyske Nations Enhed, overvældedes med Æresbevisninger og Rigdomme og oplevede at se sin egen Statue rejst af et taknemligt Folk.

I Italien triumferede Cavour paa samme Maade efter utallige Patrioters Martyrium. Magten øver en Suggestion, som bl. a. ytrer sig deri, at Ændringer i Magtforhold ogsaa hidfører Ændringer i Vurdering.

Den, hvis Erindringer gaar et halvt Aarhundrede tilbage i Tiden, vil mindes, hvordan Borger og Bonde her i Danmark den Gang saa paa en Bevægelse som Socialismen. Den var efter deres Mening Indbegrebet af noget nær det værste Djævelskab paa denne Jord, og intet fornuftigt og hæderligt Menneske kunde da være bekendt at have Omgang med en Socialist. Det danske Socialdemokratis Pionerer, Louis Pio og Povl Geleff, maatte vandre i Fængsel og derefter modtage Rejsepenge til Amerika af Politiets Kasse. Men Socialdemokraten Th. Stauning opnaaede vist nok i højere Grad end nogen anden dansk Politiker at blive Kongens og hele Folkets Mand. De særegne Forhold, hvorunder vi har levet i de senere Aar, bidrog naturligvis i høj Grad til at skabe Samling om Regeringens ledende Mand. Men selv uden denne Samling i Folket vilde Stauning næst efter Estrup have været den danske Regeringschef, som havde været Statsminister i det længste Tidsrum. Og medens den sidste sad paa Taburetten i mange Aar paa Trods af Folkets Vilje, besad Stauning i sine sidste Aar næsten hele Folkets Tillid.

Det er vel ikke den socialistiske Lære, som i og for sig har forandret sig saa meget.

Nogle ikke tidssvarende Dogmer har man maattet forlade. Republikken f. Eks. er kastet over Bord, og Socialdemokrater kan nu saa udmærket spise ved samme Bord som Majestæten, holde begejstrede Taler for Kongemagten

og som andre gode danske Borgere staa op, naar National-
sangen synges. Een stor Forandring er der — som en na-
turlig Følge af hele Udviklingen i Europa i den sidste halve
Snes Aar — sket. Internationale er slaet i Stykker. Me-
dens det i gamle Dage hed: Proletarer i alle Lande forener
eder! saa hedder det nu, at Proletarerne skal forsvare sig
„med alle til Raadighed staaende Midler“ mod Proletarerne
i andre Lande. Arbejderne nu, siger man, er blevet nationale.
Det er jo kun godt, naar saa blot denne nationale Vækkelse
maa føre til et Møde med og en Tilegnelse af det bedste og
dybeste i dansk Aandsliv og ikke til en materialistisk Na-
tionalisme, der sætter sin Lid til „den Magt, som Vaabnene
vinder“. Adskillige Foreteelser i de senere Aar kan des-
værre tyde i den Retning.

Naa, dette var maaske et lille Spring til Siden for det
oprindelige Emne. Vi vender imidlertid tilbage til det, vi
her har paa Hjerte.



Naar almindelige jævne Mennesker taler om saadan no-
get som Civilisation og Kultur, tænker de vist nok mest
paa de Resultater og Fremskridt, Teknik og Videnskab in-
den for de forskellige Omraader har formaaet at frembringe.
Og her maa vi jo indrømme, at vi er langt forud for tidligere
Slægter. Men Spørgsmaalet er jo saa, om Mennesket ikke
samtidig har taget Skade paa sin Sjæl, idet de tekniske
Vidundere er blevet dets Afguder. Betragter vi nemlig Ci-
vilisationen fra dens moralske eller vel rettere umoralske
Side, vil vi finde mange mørke Pletter i Billedet. Ja, set
fra det Synspunkt synes den i manges Øjne nærmest at være
en grufuld Sammenhobning af afskyelige Laster og Uhyr-
ligheder. Og skønt vel ingen er naive nok til at ville paa-
staa, at Menneskene forud har været lykkelige og blot
nu er nedsunkne i Elendighed og Fortvivelse, saa er det
dog sikkert, at mange fremragende Aander har klaget bit-
tert over de moralske Tilstande, hvorunder vor Tids Men-
nesker lever, over Misforholdet mellem Aandskultur og Ma-
skinkulturen.

Den berømte franske Geograf Elisee Reclus har med stor Aandfuldhed udviklet den Tanke, at vor nuværende høje Civilisation paa ingen Maade berettiger os til at se ned paa eller foragte de vilde Folkeslag, og at vi netop af deres Fejl og Galskaber kan lære, hvilken Vej Menneskene har maattet gaa for at naa frem til det, de kalder Kundskab og Fornuft.

„Man har vænnet sig til,“ skriver han, „fra den moderne Civilisations Højder at se med Foragt ned paa tidligere Tiders Landsliv, — den Handle-, Føle- og Tænkemaade, som udvikledes af Fortidens Samfund. Men hvor ofte spotter man ikke uden at kende det ringeste til det, man taler om. Naar man ved slige Lejligheder har sat sig paa Dommersædet, er man altid gaaet ud fra, at der ikke gives nogen anden Intelligens end den, vi besidder, og ingen Moral uden den, som retter sig efter vore Formularer.“

Hans Fremstilling af de lavt staaende Menneskers ufuldkomne Samfund udvikler sig til en indirekte bitter Spot over de civiliserede Folks Moral. Hver Gang han fremhæver den Sandhedskærlighed og Lovlydighed, som kan findes hos et fredeligt, vildt Folkeslag, nævner han med Bitterhed den Falskhed og Løgnagtighed, som er saa karakteristisk for de civiliserede Mennesker. Og han kan ikke omtale den naive Ædelmodighed, den Enighedens og Næstekærlighedens Aand, som findes hos visse primitive Folk, bl. a. hos Grønlænderne, uden samtidig at fremhæve den ustyrlige Graadighed og Egoisme i vort moderne Samfund.

I den nuværende Kamp mellem Japan og Amerika er Navnet Aleuterne blevet bekendt. Tidligere var det vel kun faa, som havde nogen Anelse om disse smaa Øer, der strækker sig fra Halvøen Alaska over mod Asien og danner Beringshavets Grænse mod Syd. Øerne opdagedes 1741 af Danskeren Vitus Bering, erobredes af Russerne og solgtes af dem i 1867 til U. S. A., der indlemmede dem i Territoriet Alaska.

Om Russernes Ankomst til Aleuterne siger Reclus:

„Civilisationens Repræsentanter kom med deres Kanoner,

Kuglesprøjter og storartede Proklamationer. De vilde lære de Indfødte, sagde de, Vejen til Rigdom. De indførte Europas Kunst og Industri og i Følge dermed den evige Salighed, som alene den græsk-ortodokse Religion skænker sine troende. De havde ogsaa med sig Hakker, Knive, Jern, Staal, Træ, Tobak og hin vidunderlige og forbavsende Drik, Brændevinen, som den Vilde maa betale med sin Sjæl. I Betragtning af, at de fremmede ved deres blotte Nærværelse gjorde de stakkels ukultiverede Indfødte en stor Velgerning, tilkendte de sig øjeblikkelig Ejendomsret til Jorden og krævede fuld Skat af de Indfødte. Disse udleverede deres Pelsværk, henrykte over de fremmedes Ædelmodighed. En Dag fik de at høre, at de skulde udlevere Halvdelen af det, de tjente ved Jagt og Fiskeri til Erobrerne, for at disse kunde fordele det blandt dem, som var trængende. De troskyldige Vilde adlød, — og man kan let gætte, hvordan det gik med Fordelingen. Det blev nok Ildvaabnet, som fastslog Fordelingsprincipperne.

Her har vi et af de bedste Eksempler paa Forskellen mellem Civilisationens Mennesker og de saakaldte Vilde. Sæt for en Gangs Skyld, at Fattigvæsenet i Paris anmodede de gode Parisere om at give Halvdelen af deres Formue og Indtægter til Uddeling blandt de trængende! Svaret kan man selv gætte sig til."

Der er jo Folk i Danmark, som i disse for det store Flertal saa vanskelige Aar tjener store Summer. Sæt man for en Gangs Skyld anmodede disse gode Patrioter om at give Halvdelen af deres Formuer og Indtægter til vor fælles Mor Danmark, som uden egen Skyld paa mange Maader er i stor Nød. Vi kan vist ogsaa i dette Tilfælde let gætte os til Svaret. Det vilde ellers være et Stykke praktisk Fædrelandskærlighed. For hvad er, naar alle Floskler og Fraser og al højstemt Festlyrik lægges til Side, Kærlighed til Fædrelandet andet end en dyb og inderlig Følelse af Fællesskab med det Folk, man bor iblandt, og som man har Sprog og Minder fælles med.

Det var godt at mærke den Offervillighedens Aand, som i sin Tid besjælede saa at sige alle Kredse i vort Folk overfor Finland. Paa samme Maade hjalp vi under sidste Krig Belgien. Og vi klædte forkomne tyske og østrigske Børn og gav dem Mad og Drikke. Det er et smukt Blad i Danmarks Historie. Men over alle disse Opgaver skulde vi jo

nødig glemme, at hvad vi evner, skal vi først og fremmest kaste af i de nærmeste Krav. Vi kan nu engang ikke afhjælpe al Verdens Nød og Elendighed. Det forlangtes heller ikke af den rige Mand i Evangeliet, at han skulde hjælpe alle fattige og forkomne Lasaruser. Men der var en ganske bestemt Lasarus, som var bleven lagt uden for hans Dør. Ham skulde han have hjulpet.

Den Dag, vi faar vore Samfundsforhold indrettet saaledes, at der kan anvises Jord og Arbejde til alle arbejdsvillige og arbejdsføre Hænder — om end ikke altid til de tarifmæssige Lønninger, saa dog med Udsigt til et Udbytte, der gør det muligt for dem at leve et menneskeværdigt Liv, da først vil vi med Rette kunne tale om, at vi er naaet videre frem og højere op ad Civilisationens og Kulturens Trappestige end Fortidens Slægter.

C. P. Corneliussen.



Billedteater.

Ved en skriftlig Eksamen blev der engang givet følgende Emne som Stilopgave: Fortæl om Filmen og dens Betydning. En sveddryppende Eksaminand kom med ganske interessante Oplysninger om forskellige Slags Film og deres Brug: nogle var 6×9, andre større, det var udmærket at fotografere i Solskin, men der var ogsaa nogle, der kaldtes Graavejrsfilm o. s. v. Her skal ikke gives Oplysninger om de strenge Cencorers Dom!!

Meningen med Opgaven var selvfølgelig, at man skulde give sin Mening til Kende i en Skildring af Billedteatret eller, som det ogsaa kaldes, Biografteatrets Betydning.

Det er mange Aar siden, denne her omtalte Tildragelse fandt Sted, og siden har *Filmens* Betydning været et meget omdiskuteret og aktuelt Spørgsmaal. Jeg skal ikke her i dette lille Indlæg prøve at gøre Rede for Filmens Betydning, men kunde godt have Lyst til at sige et og andet om dansk Film.

At Film er en Slags moderne Markedsgøgl, kan vi vist stemple som en gammeldags og forslidt, ja forkert Anskuelse; den behøver i hvert Fald ikke at være det.

Vi er jo alle Gæster i danske Filmsteatre, baade Børn, unge og ældre, store og smaa, og det kan vi ogsaa udmærket være, men saa vil vi ogsaa se og høre noget ordentligt og ikke opvartes med Pjank og Pladder. Dansk Film har et alt for begrænset Emnevalg, at det næsten vidner om snæver Horisont. Den naar ikke stort ud over Raadhuspladsen, som det hedder. Hvorfor skal vi dog altid, saa snart vi har sat os til Rette i Stolene, og Filmen begynder at rulle, straks føres ind i et eller andet Sagfører- eller

Arkitektkontor: Telefoner og Direktører, store Cigarer og Stenografdamer, et Tryk paa en Knap, og Jalousiskabet i Skrivebordet springer op, og Whisky og Chokolade vælter ud o. s. v.

Er det Teaterkunst?

Nej, her er Teknikken taget i Brug i en saadan Grad, at Skuespilleren er blevet et Redskab i Teknikken Haand, hvor det i Stedet skulde være omvendt. Lad os i Filmen se rigtige ægte Mennesker fra det sunde daglige Liv i Danmark. Et Kontor kan aldrig blive Hovednerven i dansk Folkeliv.

I en Kunstkronik læser jeg følgende med Overskriften: „Pjanke-Lystspil med Poul Reumert“: „Det ender med Bryllup“ er et vildt Lystspil, og saadan set altsaa en sikker Træffer og en Sukces!! Men at dansk Film ikke har andre Opgaver i Dag — hvad ender det med?

Uden at nævne Navne paa Kunstnere, kan vi vist godt være enige om, at vi har Kræfterne, der skal til for at producere gode danske Film. Men vi vil ikke se disse Skuespillere optræde som Robot-Mennesker.

Det er vist ogsaa den samme Tanke, der er herskende hos de Mennesker, der netop i denne Tid er traadt i Samarbejde for at søge dannet en Forening, en saakaldt dansk Filmsforening til Bedring af de danske Films Niveau.

Initiativet er taget af Pastor Poul Nedergaard, København, og der er kendte og gode Navne blandt de øvrige Personer, som gaar ind for Sagen. Det er altsaa Foreningens Opgave at søge en Højnelse af dansk Film, og det er nærmest gode danske Manuskripter, der efterlyses, da vi som sagt har fremragende Kunstnere, der gennem Filmen kunde gøre Danmarks kulturelle og historiske Skatte levende for os.

Nu er det ikke min Mening gennem Artiklen at opflamme gamle Elever og Aarsskriftets Læsere til Filmsforfatter-skabet. Men mange af jer har set og været med til at opføre ret store Komediestykker og Skuespil her ude i Haven til Elevfesten. Jeg kan ikke lade være med at tænke paa „Himmelbjergpræsten“ og „Ambrosius“, som jeg i hvert Id har læst for hvert Hold Elever.

Tænk paa „Tyttebær-Karen“ med hendes hvide Faare-flok i den blomstrende Lyng og Festen paa Himmelbjerget i det bakkede Land, det var vel nok et Stykke Danmarks Natur og Folkeliv, der var værd at fæstne paa det hvide Lærred.

Eller hvad mener I om i vor benzinfattige Tid at lade Politi- og Brandbiler samt Gangsterpistoler hvile og i Stedet opslaa Kameraet paa en fynsk Herregaard, der kunde blive de herligste Billeder til „Ambrosius“. Det danske Skuespil, der har belaget Publikum paa Teatret Aar efter Aar, maatte ogsaa kunne fryde i Billedteatret, naar det blev smukt optaget og behandlet. Det er kun et Par Eksempler her er nævnt, men de Herrer Filmsinstruktører maa vide, vi har Manuskripter nok, uden at behøve at ty til dette „Kontorvrøvl“. Jeg ved, nogle af jer har et eller andet at sige i en Ungdoms- eller Gumnastikforening, mange deltager sikkert i Aftenskolen. Tal med jeres Leder og Lærer om at tage en Aften eller enkelt Time til en Samtale om Filmen i Dag. Skulde I komme til et samlet Resultat af jeres Diskussion, behøver I ikke at holde det for jer selv, lad det blot gaa videre. Filmsselskaberne er netop møre og tjenlige til at høre „Kundernes“ egen Mening, og de tager gerne imod. Hvor der er mange klare Hjerner og varme Hjerner samlet, kan der altid komme noget sundt og frodigt ud af en Samtale.

Filmen har Tag i Folk, særlig de unge, og vi kunde selvfølgelig gøre kort Proces ved at vende den Ryggen, men det er der som før sagt ingen Grund til. Men det kan heller ikke gaa paa bedste Beskub, vi vil ikke løbe efter hvad som helst, der bydes paa. Vi maa give vor Mening til Kende, vrage og vælge — og vælge rigtigt — og der-ved hjælpe til at gøre dansk Film mere værdifuld.

Hakon Christensen.



Aaret, der svandt.

Guds Godhed vil vi prise,
de store med de smaa,
enfoldige med vise,
alt som vi bedst formaa:
Hav Tak af Hjertens Grund
for Gave god fuldmangen
til os i Aar forgangen
af Gud saa rig og rund.

Naar jeg saadan skal til at skrive om Aaret, der svandt, vil jeg gerne have en rolig Stund først, hvor jeg ligesom forsøger at lukke Verdens Larm og Uro ude og prøver paa at koncentrere min egen lille Verden for sig selv. Der er nogen, der bedst kan samle sig om Morgenen tidlig, inden Dagen rigtig bryder frem. Jeg har det modsat, jeg kan bedst om Aftenen, naar alle er gaaet til Ro, og Stilheden sænker sig over den slumrende Jord. Saadan føler jeg det ogsaa i Aften. Vi har lige faaet en Taar Kaffe, og min Kone er gaaet til Ro, de sidste Støvletramp ovenpaa er forstummet; med regelmæssige Melleinrum hører jeg Vagtens taktfaste Skridt udenfor, naar han paa sin Rundgang om Skolen passerer Fliserne udenfor mine Kontorvinduer. Jo, den larmfulde Verden kræver sin Ret, Naturens Ret, Hvile og Ro, for at samle Kræfter til den Gerning, den nye Dag kræver. Naar jeg saa prøver paa ligesom at rulle op for den svundne Tid, tegner der sig et Væld af Billeder for mit indre Øje. Nogle tegner sig lyse og festlige, og man standser gerne ved dem og føler ligesom en egen indre Glæde ved at se dem igen. Andre, vilde man hellere, kunde forsvinde i Glemselens Hav, og heldigvis har vi Mennesker det saadan, at vi kan glemme. Ja, gaar det i

Reglen ikke saadan, at det lyse og gode, man har oplevet, ligesom forstærkes og forskønnes, naar man faar det lidt paa Afstand, medens det mørke og triste ligesom fordunkler og lidt efter lidt forsvinder? Kan vi selv gøre noget til, at det gaar saadan? Maaske, men jeg tror, hvis vi ærlig og redelig beder Vorherre om Tilgivelse for det, vi har forbrudt, og for det, vi ønsker ugjort, saa lægger han ligesom et Glemselens Slør over det og skænker os sin Fred, og saa fyldes vi med Taknemlighed overfor Gud og Mennesker.

Derfor synes jeg ogsaa, jeg maa begynde med det lille Vers, der staar over disse Linier, inden jeg giver mig til at blade i min Billedbog for Aaret, der svandt; for selv om man kunde ønske et og andet ugjort, og selv om man kunde ønske adskelligt helt anderledes, hvis man selv havde faaet Lov at raade, saa er jeg slet ikke i Tvivl om, at Vorherre har formet det paa bedste Maade, selv om vi ikke altid kan se det lige straks. Det er denne Vished, der giver Fred og Styrke til at bære Vanskelighederne i en urolig Tid.

Gud maa du lade raade,
han er en Konge viis —
du love vil hans Naade
og synge højt hans Priis,
naar han med sit det store
og underfulde Raad
aftørre vil din Faare
og standse al din Graad.

Der er altid en egen Stemning over den Dag, Eleverne møder. Gangene flyder med Kufferter og Tøj i en broget Mangfoldighed, og for en uvedkommende giver det maaske et noget uryddeligt og uordentligt Indtryk, men for os, der bor her og ved, hvad det betyder, er det et skønt Billede, der fortæller os om unge Mennesker, vi skal leve og arbejde sammen med en hel Vinter.

I Løbet af Eftermiddagen forsvinder Tøjet lidt efter lidt for at indtage sin rette Plads omkring i Værelserne, og

samtidig er det, som om det hele bliver levende og Luften fyldes med Spænding og Forventning.

Til at begynde med gaar Eleverne rundt og ser saa fremmed paa hinanden, der kan ogsaa være ligesom noget anstrengt over Samtalen ved Aftensbordet. Den hjemlige livsglade Summen, som ellers er saa karakteristisk for en Elevflokk, vil ikke rigtig melde sig. Der kastes enkelte stjaalne Blikke til Pigerne, der varter op. Hvad mon det er for nogen? Jo, vi ser det nok, og vi kender jo den jyske Ungersvend, han udleverer sig ikke saadan lige med det samme.

Men naar Klokken saa kalder til Aabningsmøde i Skolestuen — og der kan vi jo i Reglen glæde os ved en tætpakket Sal af Naboer og Venner, som gerne vil dele Glæden med os, for de ved, at vi glæder os til Vinterens Gerning med de unge Mennesker — og hvis vi, der fører Ordet — og det er jo blevet en Tradition, at det er Pastor Lykke og jeg — hvis vi saa er saa heldige at faa den rigtige Højskoletone frem, og er vi ikke det? Jeg synes det, da er det som de nye Elever begynder at falde til, det noget stive og afmaalte forsvinder, der er kommen en egen løftet Stemning over Forsamlingen, naar vi bagefter samles i Stuerne til Aftenkaffen.

Næste Morgen ser man atter Spørgsmaaltegnene i de unge Ansigter, og det holder sig de første Par Dage, indtil de har været præsenteret for alle Lærerne og faaet at vide, hvad hver enkelt har at byde paa. Men saa er det ogsaa interessant at lægge Mærke til, hvorledes Eleverne lidt efter lidt, ja, egentlig forbavsende hurtig, rystes sammen og føler sig hjemme i Skolelivet, og det er godt, for skal Skolegerningen lykkes saadan, at Eleverne faar det ud af deres Højskoleophold, som alle Parter ønsker, gælder det om, at vi kommer helt i Kontakt med hinanden, for der hvor Elevernes Trang mødes med Lærerens Evner, der ligger Højskolens Gerning.

Vi maa jo heller ikke glemme den Forandring, det er for Eleverne, der kommer ude fra det praktiske Liv og nu skal til at sidde forholdsvis stille paa Skolebænken, der-



Vinteren 1942-43.

for benytter vi gerne den første Tid, naar Vejret tillader det, til Cykle- og Spadsere-ture i Egnen, og det er nok værd en Gang imellem at ofre en Eftermiddag paa. Hads Herred er jo saa rig paa historiske Minder og skønne Steder. Jeg behøver blot at nævne Rathlousdal, Aakjær, Randlev Præstegaard med Blicherstenen, Gosmer Kirke og Bjørnkjær, saa kan I vist i Tankerne opleve nogle af disse Ture, vi har haft. Dertil kommer nu Smederupfundene, som Th. Madsen fortæller om andetsteds. Og selv om der ikke er meget at se derude i Smederup Mose, saa er der til Gengæld en stor og smuk Samling af Ringe og Smykker paa Odder Museum, og det har været en stor Attraktion det sidste Aar.

Iøvrigt gik Skolearbejdet sin støttele og rolige Gang, vi var hurtig klar over, at Eleverne var kommen for at lære noget og for at faa noget ud af deres Højskoleophold. Naar man kom ind i Skolestuen og saa ud over de mange aabne Ansigter, var det, som der mødte en et Væld af Spørgsmaal: „Hvad skal vi nu høre om? for vi er rede til at tage imod“. Det er jo det, der kaster Festglans over Skolearbejdet. En Time gaar, uden at man rigtig forstaaer, hvor Tiden bliver af, og det bringer en til at yde det bedste, man formaar.



Alminde og Grethe banker Tæpper.

Men selv om Eleverne er stærkt optaget af Skolearbejdet, gaar det i Reglen saadan, naar vi nærmer os Julen, at de ligesom slapper noget af. Tankerne gaar mod Hjemmet og den forestaaende Højtid, og saadan skal det ogsaa være, naar det er en god Ungdom. Da falder det saa let og naturligt at tale om Kærlighed til Hjem, Land og Folk.

Den sidste Aften før Juleferien samledes vi med Lærerne og Eleverne i Stuerne. Pastor Lykke læste op, og Th. Madsen spillede, og ved Kaffebordet blev der talt og sunget og udtalt gode Ønsker for en glædelig Julefest.

Efter Juleferien tog vi fat med friske Kræfter, og det er ogsaa nødvendigt, for der kræves meget af Eleverne, særlig dem, der ønsker Kontroluddannelse ved Siden af det øvrige. Kravene er blevet strammet Aar for Aar, og Tiden maa tages i Agt for at slaa til; men vi havde da ogsaa den Glæde, at 8 af 19 fik Udmærkelse til Afgangsprøven, og Resten havde et Pointsantal, der laa nær op imod.



Kræfterne prøves.

Men selv om der blev arbejdet godt og solidt, og selv om Eleverne sikkert følte Glæden i selve Arbejdet, vilde det jo alligevel være unaturligt, hvor saa mange unge Mennesker lever sammen, om ikke der var nogen, der kunde finde paa at lave Fest enten paa den ene eller anden Maade, og det ved vi da ogsaa hører Skolelivet til.

Det er maaske ogsaa vanskeligt at sige, hvad der kommer til at betyde mest for Eleverne senere hen i Livet, enten den Lærdom, de faar i Timerne, eller det de til-

egner sig i kammeratlig Samvær udenfor Skoletiden, det sidste har sikkert sin store Værdi. Et Skolehalvaar skulde ikke gerne pjankes hen, unge Mennesker skal ogsaa lære, at Livet er Alvor og ikke mindst i en Tid som den, vi oplever, men et Skoleophold skulde ogsaa gerne være noget af en sorgløs Tid. Det er vel netop det sorgløse, der gennemgaaende præger Ungdomstiden. Naar Dagens Gerning er gjort, har den rigtige Ungdom, der føler Kræfterne svulme i sig, Lyst til at opleve noget, det er saa naturligt, for det er jo selve Livsglæden, der kræver at blive udløst.

Som i ethvert velordnet Samfund havde vi baade en Politimester og det nødvendige Antal „Føl“ til Opretholdelse af Ro og Orden, og der vankede Bøde, hvis Lovene blev overtraadt. Selvfølgelig var det spændende, om man kunde liste sig til at ringe med Klokkeren uden at blive opdaget, og Opfindsomheden var stor; men „Politiet“ var i Reglen vaagen, og hvis ikke Synderen betalte omgaaende, kunde det blive til en baade vaad og kold Omgang for vedkommende.

Skoleavisen er ogsaa nødvendig for at følge med i Skolelivet. Selvfølgelig blev den censureret, saa der kun stod, hvad der var Sandhed, og Artiklerne var naturligvis som al Bladvirksomhed skrevet under personligt Ansvar;

men derfor kunde det nok ske, at en og anden dukkede sig, naar Avisen blev læst op.

Af større Begivenheder skal ogsaa nævnes Fastelavnsfesten. Det er en Fest, som Eleverne glæder sig til, og den giver ogsaa Anledning til mange fornøjelige Stunder baade før



Der pudses op til Fastelavn.

og efter. Alene Forberedelserne med Indøvelse af Dilettantkomedien er tit saa spændende og kan optage Sindene saa stærkt, at der ikke bliver meget for „Politiet“ at gøre i den Tid. Det er ogsaa interessant at lægge Mærke til, hvorledes de „udvalgte“ lever sig ind i Rollerne, og man forbavses tit over, hvor godt det lykkes. Stykket, der blev spillet, hed „De Kvindfolk“, af Nordmanden *Oskar Braaten*.

Til Premieren kunde vi melde fuldt Hus, og Publikum var begejstret. Det blev da ogsaa en fin Anmeldelse, Stykket fik i Skoleavisen.

Efter Forestillingen blev Salen ryddet, og der blev danset med Liv og Lyst. Ind imellem var der Kaffepause og forskellige Smaating i Form af Sketch o. l., og Festen sluttede med Aftensang. Dagen efter blev Kræfterne prøvet paa forskellig Maade i Gymnastiksalen og ellers var det Fridag.

Jeg maa ogsaa nævne Besøgene hos Egnens dygtige Landmænd. Hos Godsejer Schmiegelow, Rodstenseje, er der ikke alene alt, hvad der kan fryde en ung Landmand, men alt er ogsaa i den skønneste Orden, og det samme er Tilfældet hos Ove Bredekær, Randlev. Vi er glad for disse Besøg, ikke alene for den gode Modtagelse vi faar, men det er jo, som man faar Teorierne fra Skolestuen forevist i Praksis.

Vi havde ogsaa nogle gode og velbesøgte Maanedsmøder med Lærer Dahlerup-Petersen, Testrup, Lærer Jørgensen, Elbæk Lærerskole, og Pastor Knudsen, Ørting, som Talere.

Men en Vinter gaar hurtig og særlig den sidste Tid forsvinder, saa man knap forstaa, hvor den bliver af. „Politiet“ havde efterhaanden faaet samlet saa mange Penge i Kassen, at der kunde blive til en rigtig Bøde- eller Grisegilde, der skulde have været holdt Søndag den 28. Marts, men den 26. Marts maatte vi afstaa Gymnastiksalen og Værelserne derunder til andet Formaal og den 31. Marts, samme Dag som Eleverne rejste, blev hele Skolen belagt. Alligevel havde vi en god og fornøjelig Aften den 28. sammen med en Del Gæster udefra, som vi ikke kunde faa sendt Afbud til.



To »lykkelige«.

Den egentlige Afslutning paa Vinteren fandt Sted den 30. Marts. For sidste Gang samledes vi i Stuerne, hvor vi gennem hele Vinteren havde haft saa mange gode Aftener sammen. Der blev ikke alene talt og takket fra Lærernes Side, men mange af Eleverne havde Ordet for at udtrykke deres Tak-

nemlighed for den gode Vinter.

For Sommeren er der ikke meget at meddele. At vi savnede de unge Piger, vi havde glædet os til at modtage den 3. Maj, behøver jeg vel ikke at sige. Men vi havde den Glæde, at mange gamle Elever besøgte os, og mange Breve har vi modtaget, og det siger vi hjertelig Tak for.

Vore fremmede Gæster rejste den 6. August, og da vi fik at vide, at nu var Skolen fik, gik vi igang med Forberedelserne til Vinteren. Vi havde faaet det hele i Orden og fuldt Hus af indmeldte Elever — vi kunde endda have faaet flere, hvis vi havde haft Plads, — men saa glippede det igen. Den 28. Oktober maatte vi atter afstaa Skolen til andet Formaal.

Om os selv kun dette: Børge var hjemme en Tid af Forsommeren, og det var vi glad for. Der var jo af og til noget, der skulde tales med vore fremmede Gæster om, og jeg kan desværre ikke Tysk. Børge søgte saa og fik Plads ved Hammel private Realskole, og det er han meget glad for, hans Ønske var netop at blive Lærer ved en Realskole.

Gunnar var jo Elev paa Ladelund Landbrugsskole i 9 Maaneder for at forberede sig til Landbohøjskolen, hvor

han begyndte til September. Han er glad ved Studiet og har det godt derinde i Hovedstaden.

Ejgil læser jo til sidste Del paa Silkeborg Seminarium og bliver færdig til Sommer, og skønt han har meget at bestille, er jeg slet ikke sikker paa, at han længes saa meget efter at blive færdig. Det er ogsaa et herligt Sted at studere, det er næsten som om at være paa Højskole.

Min Kone og jeg er ene, men selv om vi ikke har Skole, er der alligevel nok at gøre baade med det ene og det andet, og det er godt at være optaget. Vi glæder os til den forestaaende Højtid, og til at samles med Børnene, og vi ved, at Glæden er gensidig.

Ja, det er nogle af de Billeder, der har vist sig for mig, mens jeg har siddet her ved mit Skrivebord, at der er mange flere, ved jeg jo godt, og jeg haaber, naar I nu har læst min lille Beretning, at mange flere vil vise sig for jer og, at I igen vil opleve noget af den glade og sorgløse Tid, I tilbragte paa Odder Højskole.

Men hvordan vil Fremtiden blive for vore Højskoler?

Hvis man vilde prøve paa at tegne en Kurve for Elevbesøget paa vore Højskoler, vilde denne Kurve nok vise sig som en jævn nedadgaende Linie fra 1920 til hen sidst i 30erne for derefter at vise en ret stor Stigning For Odder Højskole har der for de sidste Aar været 19—26—32 og 41. Udslaget er naturligvis stærkest for de smaa Skoler.

At det er de økonomiske bedre Kaar for Landbruget, der er Aarsagen til den større Tilgang, er der vel ingen Tvivl om, muligvis ogsaa den nye Højskolelovs større Tilskud til Elevunderstøttelse. Men er der ikke andet? Det vilde jo være trist, om det skulde gaa ligesom efter den forrige Krig, at det kun blev en kort Opblussen for derefter jævnt at dale.

Vi Skolefolk faar jo en egen Evne til at bedømme Mennesker, i alle Tilfælde studerer vi vore Elever, ikke alene deres Evner til at tage imod de Kundskaber, vi søger at bibringe dem, men ogsaa deres sjælelige Indstilling. Jeg husker saa godt Tiden omkring 1920, da Guldstrømmen

satte ind, da var vore Højskoler jo overfyldte, men man mærkede tit noget overfladisk, ja overlegent hos Eleverne, og var der et eller andet, man fortalte, kunde man faa det Svar: „Det mangler bare, det kan vi vil betale os fra“.

Sidste Vinter kunde vi ogsaa paa flere Maader mærke, at der var kommen flere Penge mellem Folk, f. Eks. havde vi 14 selvbetalende Elever, det har vi jo ikke kendt noget til i 30ernes trange Kaar for Landbruget, men der var ingen Overlegenhed at mærke hos Eleverne, de forstod, at Penge ikke altid kan gøre det, men det er Personlighed og Dygtighed, der spørges om.

Er det et Fingerpeg i Retning af de unges Indstilling overfor den kommende Tid? Ja, det er naturligvis for spinkelt et Grundlag at bygge paa, men vi har da Lov til at haabe.

Vi tror, at Højskolen har en Gerning at gøre i den kommende Tid, og vi ved, at Hjem, Skole og Kirke er det bærende i et Folk. Maatte den danske Ungdom, ja, hele det danske Folk rigtig forstaa dette, at „end er der en Gud for oven, der raader for Danmarks Sag“.

Vi gaar ind i det nye Aar med Haab, og vi siger Tak for Aaret, der svandt.

Elisius Johnsen.



Lidt om Kunst.

Er Kunst noget alle — selv uindviede kan tage Del i? Ja det er det i høj Grad. Kunst er ikke blot noget, man gaar paa Museum eller paa Maleriudstilling for at komme i Forbindelse med; Kunst er noget, der angaar os alle og noget, som vi daglig har for Øje. Den er et Udtryk for et Folks og et Lands Livsførelse.

Og vi møder den overalt f. Eks. i de Bygningsværker, vi ser, og i de Huse vi bebor — er det god eller daarlig Kunst? — Det gør i alt Fald et højst forskelligt Indtryk paa os. Vi møder i Dag de rene klare Linjer uden paaklistret Udsmykning. Helheden er fuldkommen i al sin Enkelthed. Tænk blot paa Grundtvigskirken — den er et Udtryk for vor Tid.

Den første Kunststart fandt man i *Elsamiragrotten i Nordspanien* for mere end 2000 Aar siden. Det var et Jægerfolks primitive Forsøg paa at ridse Billeder ind i Stenvæggene af de Dyr, de jagede.

I *Ægypten* er Dyr ikke de fremherskende i den første Billedkunst, — det er derimod Ægyptens Yndlingsblomst og Nilens Symbol, Lotusblomsten. Deres Farvevalg er glødende kraftigt og tungt. Landets Natur gør sig her gældende.

Ægyptens Religion siger, at Sjælene efter Døden trænger til de samme Ting som Mennesket i Live, derfor bygger de Pyramider og Gravtempler af uforgængeligt Materiale. Disse er desuden indvendigt udsmykket med den for Ægypteren saa karakteristiske Ornamentik f. Eks. Spiralen (løbende Hund), zig-zag Mønsteret samt stiliserede Plante-motiver.

Den ægyptiske Kunst overføres senere til *Kreta*, hvor man finder Ornamentikken anvendt paa Broncesmykker, Bægre, Dolke og Lerkar. De optog Ægypternes Roset og Lotusblomst i det stiliserede Plantemotiv — men gjorde det blot mere levende i sin Tegning.

Den græske Kunst er dog den Kunst, der har haft størst Betydning for den vesterlandske Kultur. Vi har uendelig mange Berøringspunkter med Grækenland og møder daglig Grækenland i Litteraturen (Platon og Sokrates) i Arkitekturen — Skulpturen og Ornamentikken. Friluftslivet, Gymnastikken og Atletikken har vi jo ogsaa fra de olympiske Lege. Grækenland idealiserede deres Skikkelser, — det var det skønne, det udadvendte, der var det fremherskende. I Skulpturen finder vi de mest fuldendte Linjer, — det raa og brutale ligger Grækeren fjernt.

Thorvaldsen er meget paavirket af græsk Skulpturkunst. Han undgaar alt, hvad der er uskønt. Han idealiserer sine Skikkelser saa meget, at noget af det virkelighedsprægede forsvandt.

Den græske Søjlekunst og Ornamentikken har ogsaa i høj Grad været mere eller mindre heldigt benyttet i dansk Arkitektur.

Senere har vi i Kunsten mødt forskellige tidsbetegnende Arter. Renaissance (Aar 1300), Barok ca. 1500, Rococo (1700), Empire, Chr. VIII Stil, Fr. VII Stil, Ny Klassicisme, Funkis og Funktionalisme. Disse Stilarter er meget forskellige; men alle fortæller de ved deres Særpræg om en bestemt Tidsperiode. Der er i Kunsten en Rigdom at finde uden Lige. Tager man en god Bog i Haanden, er det Kunst, man beskæftiger sig med. Laver man et Stykke Haandarbejde, er Mønsteret ofte inspireret af græsk Kunst, tænk blot paa alle de Motiver, hvor vi har Ornamentik — eller Dyremotiver.

I Gymnastiksalen — paa Bold- og Atletikbanen har vi Inspirationen fra de olympiske Lege. Kunsten er en Livsværdi, som ingen af os helt maa lade gaa fra os. Den er en Livsbetingelse — simpelthen, fordi vi møder den hver Dag i næsten alt, hvad vi foretager os, det gælder saa blot om at være vaagen og skelne mellem god og daarlig Kunst.

Glædelig Jul ønskes alle gamle Odder-Elever.

Inga Thygesen,
Plantagevej 8, Bramminge.

Er du præcis?

Vær præcis! — Ja, det huskes sikkert af de unge Piger, som kom i Skolekøkkenet — det var Punkt eet i Køkkenreglerne.

De fleste tænker vel nærmest paa her i dette Tilfælde, at det gælder om at faa Maden færdig til Tiden — ja, det gør det ogsaa — men disse Ord har dog en langt mere vidtrækkende Mening.

Vær præcis i alle Livets Forhold — i Handlinger — i Tale — i Loven og Holden.

I det daglige er det at være præcis en stor Gevinst for Økonomien — hvad der spildes af Tid og Kræfter paa det modsatte er ikke lidt.

Naar man møder til sit Arbejde, da hellere 5 Min. før end efter — skal det gaa Hu og hej for at naas, præges det let deraf.

Vær præcis med at aflevere laante Ting, der er ingen Grund til at give sine Medmennesker unødige Ærgrelser. Vær præcis i Pengesager.

Ved at være upræcis i sin Tale, opdrager man sine Medmennesker til ikke at tage det sagte saa højtideligt, og de mulige Ordre el. a. udføres derfor ogsaa upræcist.

Vil man deltage i noget, bør man være med fra Begyndelsen til Enden, lige meget om det er i en Kirke, i Teatret, til Koncert, til Foredrag el. Møde. — Ved ikke at være præcis i disse Tilfælde forstyrrer man sine Medmennesker — bedømmer maaske det hørte eller sette med forkerte Forudsætninger, og ofte løber man ogsaa selv med en halv Vind.

Vi kender vist alle det at være lidt sent paa det — der er kun 5 Min. til Foredraget eller Mødet skal begynde. — Hæsblesende naar man det i sidste Øjeblik og ser, at der endnu kun er kommet faa Mennesker.

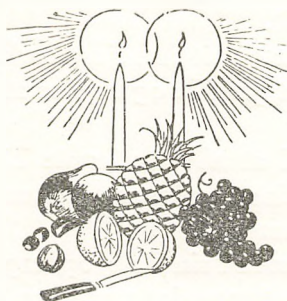
Først føler man en vis Lettelse over at være kommet rettidigt, men lidt efter lidt afløses denne af Ærgrelse over at have skyndt sig saa meget — det var jo ingen Nytte til. —

Næste Gang gaar det ligesaa, og Resultatet bliver let, at man tredie Gang gaar hjemmefra et Kvarter senere.

Ja, saa er man inde i Upræcision, og skal man Sløseriet til Livs, kan det ikke hjælpe, at man vil begynde med andre, man maa begynde med sig selv. — Ja, det blev næsten til en lille Moralprædiken.

Mange Hilsner og glædelig Jul!

Ellen Christiansen,
Odder.



Minder.

„Frugtbar ligger Danmarks Ager, venter som en Mø sin Ven.
Det er mig, min Arm, min Styrke, mig, der længes mod den hen.
Og mit Mod er rankt, Haabet lyst og blankt, og mit Øje
spejder ud mod Fremtidsdage!“

Naar gamle Elever fra Odder Højskole igen i Aar modtager Aarsskriftet og begynder at læse i det, vil Minderne fra den Tid, da han eller hun var Elev paa Skolen sikkert melde sig i vedkommendes Erindring. — Et Væld af glade og kære Ungdomsminder sammen med gode Kammerater vil stige frem for vedkommendes indre Øje, og saa hedder det: „Husker du.“

I ethvert Menneskes Tanker og Sind spiller Ungdomsminderne deres store og — jo ældre man bliver — betydningsfuldere Rolle, og der kommer sikkert for os alle en Tid, da vi næsten kan sige at leve paa Minderne. Og gode Minder er det godt at leve paa. — Iblandt alle de lyse Minder enhver af os glæder sig over at eje, staar vel i forreste Række den Tid, da vi som smaa Børn legede derhjemme hos Mor og Far, men ogsaa de mange glade Fællesminder fra den friske, sorgløse Ungdomstid, vi tilbragte paa Højskolen, hvor vi fik vor Barnelærdom opfrisket, og vore Kundskaber udvidet.

Det er Minder, som kan taale at holdes frem i Dagens Lys, — de rummer en Foryngelsens Kraft, der holder sig usvækket gennem et langt Liv, og forfrisker Sindet. Derfor tror jeg ogsaa, at enhver gammel Højskoleelev ser hen til den Tid med Glæde, da Aarsskriftet fra Højskolen kommer.

Vi stunder atter mod Jul. Snart forkynder Kirkeklok-

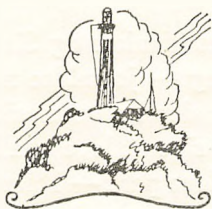
kerne rundt om, at Julen har holdt sit Indtog, og lad os alle haabe og tro, at den samme Klokke snart maa forkynde Fredens Budskab, og at den Tid ikke er fjern, da Lysene atter maa skinne i alle Verdens Byer.

Vel, det bli'r nok gamle Danmark, men alligevel et nyt.
 Vor, de unges Haand paa Ploven, og de gamle Grænser flyt!
 Og mit Mod er rankt, Haabet lyst og blankt,
 og mit Øje spejder ud mod Fremtidsdage.

(Johan Skjoldborg).

Jeg ønsker alle mine gamle Kammerater fra Vinteren 1941—42, Familien Johnsen og Skolens Lærere en god og glædelig Julefest.

Ejnar Brix Larsen,
 Vibberstoft, Hordum, Thy.



Nytaarstanker.

I Tiden omkring Aarsskiftet er man mere tilbøjelig end ellers til at lade Tankerne gaa tilbage til de Dage, der nu er rundet i Evighedens store Hav for aldrig mere at vende tilbage. Naar vi under et saadant Blik tilbage gør op med os selv, er der mange af os, der synes, at mangt og meget i den svundne Aarrække kunde og skulde have været anderledes i vort eget Liv og i vort Forhold til vore Medmennesker.

Tænker vi dette igennem, kommer vi næsten altid til det Resultat, at Skylden i de fleste Tilfælde er vor egen. Havde vi været mindre selviske og taget mere Hensyn til vor Næste end til vore egne private Interesser, saa havde mangt og meget været anderledes og bedre nu, end det er.

Vi véd at en Nation, et Lands Befolkning, er bygget op og bestaar af Enkelt-Individer, af Mennesker med Fejl og Fortrin, med gode og mindre gode Sider som os selv. Ingen menneskelige Fejl eller Dyder er saa store, at vi ikke alle har Anlæg derfor, det kommer kun an paa, hvilke Egenskaber vi lader faa Magten i vor Sjæl. Naar vi erkender dette og indser, at vi tit og ofte har ladet os dominere af vor Egenkærlighed, forstaar vi ogsaa bedre, at Verden staar i Brand i Dag, at alting tilsyneladende er Mørke og Kaos, Had og Krig. Lad os her ved Begyndelsen til det nye Aar erkende, at vi alle har Skyld i Tidens store og blodige Ragnarok, at vi alle har Medansvar i Krigen og dens Følger, ikke en enkelt Nation, ikke enkelte Mennesker, men paa os alle falder Byrden af Skyld.

Og lad os saa, ud fra denne Erkendelse hver især prøve at gøre vort til at gøre Verden og Menneskelivet paa Jorden skønnere og lysere i det Aar, der kommer.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte fra Odder Højskole, særlig Familien Johnsen og Lærere og Kammerater fra Vinteren 38—39.

Alfred J. Østerlund,
Givskudlund, Jelling.

Meddelelser.

I Aarets Løb er følgende blevet gift:

Edvin Lindquist 27-28.
Marie Beyer 35/36.
Kirstine Helbo 36.
Alfred Nielsen 37-38.
Agnethe Andersen 38.
Magda Neumann 38.
Ega Jensen 41.
Frida Bruun 41
Grethe Bærentsen 41.
Lærer Slotsbo Nielsen.

Vi ønsker de nygifte hjertelig til Lykke!

Hallo! Hallo! Hvor bliver Odderkredsen i København af? Vi savner den friske og frejdige Hilsen, vi plejer at indlede dette Afsnit med. Hvordan kan det være, er det ikke til at faa Forbindelse? For det skulde vel ikke være, fordi Lindquist er blevet gift og helt er optaget af Hvedebrødsdagene, for de varer sikkert hele Livet for ham. At han ingen Artikel har sendt os, som han plejer, kan vi forstaa, men en Hilsen fra jer alle havde vi ventet.

Hos os staar Modtagerapparatet altid aaben. Vi lytter!

Hjertelig Jule- og Nytaarshilsen fra *Odder Højskole*.

Venner og Bekendte ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Anna Bertelsen, Sommeren 37,
Øster Allé 64, Aalborg.

Vi vil gerne ønske hele Familien Johnsen, Lærere og Lærerinder samt alle vore gode Kammerater fra Sommeren 1942 en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

Emmy, Byrsted.

Betty, Ejstrupgaard.

Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og Kammerater fra Sommeren 1934 og Vinteren 1938-39 ønskel en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar.

Asta og Aage Hjort Sørensen, Ejstrupgaard.

En venlig Hilsen og Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar sendes Familien Johnsen, Lærere, Lærerinder og alle vore Venner og Kammerater fra Sommeren 1941.

Kathrine og Ellen Breinholt, Aggersund.

En rigtig glædelig Jul og alt godt i det kommende Aar ønskes alle Venner og Bekendte af

Edith Nielsen og Dagny Pedersen 1940.

Venlig Hilsen til alle Odder Højskoles gamle Elever og andre Kendinge, som faar Aarsskriftet i Hænde!

Jakob Lykke.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Venner fra Højskolen.

*Ida Karstoft, Børnehjemmet »Lyshøj«, Sønderborg.
Inge Kaufmann-Mathiesen, Aabenraavej 13, Sønderborg.*

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte. — Med venlig Hilsen

Petra og Kaj Lykke Sørensen, Saxild.

Hilsen til gamle Venner fra os alle tre paa »Lindely«.

Svend Lykke, Olga og Laurits Laursen.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte.

Johanne Balle, Arden.

Glædelig Jul og godt Nytaar ønskes alle Kammerater og Venner fra Vinteren 1941-42.

Martin Clausen. Arne J. Østerlund.

Alle Kammerater fra Vinteren 1940-41 og alle gode Venner, jeg lærte at kende paa Odder Højskole, ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Johs. Ibsen, »Lille Barsbøl«, Jels.

Lærere og Lærerinder og Kammerater fra Sommeren 35 ønskes en glædelig Jul og godt Nytaar.

Metha Andersen, Stubdrup, Jerlev, Vejle.

Familien Johnsen, Lærere og Lærerinder og alle mine Kammerater og Venner fra Sommeren 1942 sender jeg mine hjerteligste Julhilsner og Ønsket om et godt Nytaar.

Lolliken Inger Pedersen, Gustav Johansensvej 28, Kbh. F.

Venner og Bekendte fra Sommeren 1937 ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Caroline Christensen, Jernhyt pr. Vojens.

Venner og Veninder og Lærerpersonalet fra Sommeren 1938 ønskes en rigtig glædelig Jul og et godt og velsignet Nytaar med Tak for alle gode Minder.

*Karen og Magnus Pedersen, Kollerup Præstegaard
pr. Fjerritslev,*

De bedste Hilsener med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar sendes Familien Johnsen, Lærere, Kammerater og alle, som vi har lært at kende paa Skolen,

Johannes Hedegaard og Lars Andersen, Hingelbj. Fjerritslev.

En rigtig glædelig Jul med Haab om et fredbringende Nytaar sendes alle Venner og Kammerater samt Familien Johnsen. Jeg venter efter Vandrebogen, den har ikke været her siden sidste Jul.

Ega Bartholomæussen, Lillearden.

Kære gamle Elever og Kendinge.

Min Kone og jeg sender jer Ønsket om en glædelig Jul og Haab om et godt Nytaar, ogsaa for vor gamle Skole som for det hele Land.

Vi har det godt, baade vi to »gamle« og vore to smaa Piger: Pil og Ulla.

E. Dahlerup-Petersen.

Alle Aarsskriftes Læsere ønskes en rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar.

*Doris Johansen, Elektricitetsværket, Hedensted.
(Vinteren 1931-32).*

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Kammerater fra Vinteren 38-39.

Alfred Johnsen Østerlund, Givskud.

Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar sender jeg til alle Venner fra Odder Højskole Sommeren 1937-38.

Karen Larsen.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Venner og Bekendte. — Med venlig Hilsen.

*Dagmar og Troels Svenstrup, 1935-36,
Rude pr. Odder.*

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle Venner og Kammerater.

Johannes Sørensen, Aarslev.

Alle Venner og Bekendte ønskes en rigtig glædelig Jul og godt Nytaar. — Med Hilsen

Valborg og Regnar Wulff Rasmussen, Lunddal.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle, jeg lærte at kende paa Odder Højskole.

Jørgen Jørgensen, Elbæk Lærerskole.

En glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes Kammerater og Venner fra Højskolen.

Olga og Johs. Jensen, »Stenslund«.

En rigtig glædelig Jul og et godt Nytaar ønskes alle gamle Elever.

Børge, Gunnar og Ejgil.

Gamle Elever sendes en venlig Hilsen med Ønsket om en glædelig Jul.

Gudrun Iversen.

Vi sender en hjertelig Hilsen til gamle Elever med Ønsket om en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Mette og Holger Moseholt.

Gennem Aarsskriftet vil vi gerne bringe alle vor bedste Julehilsen med Ønsket om et godt Nytaar.

Asta og Niels Primdahl.

Gamle Elever og Venner ønskes en glædelig Jul og et godt Nytaar.

Anna og C. P. Corneliussen, Lahmsgade 57, Odense.

Aarsskriftet skulde jo ikke alene være Budbringer mellem jer og os, det skulde ogsaa være saadan, at Eleverne derigennem holdt Forbindelsen vedlige indbyrdes. Vi beder jer derfor om at sende os smaa Meddelelser og Oplysninger, som kan have Interesse for Kammeraterne, ligeledes er vi taknemmelige for Artikler. Send det i god Tid, helst inden 15. November til Laurits Laursen, Boulstrup, eller Skolen. Husk Adresseforandringer.

Vi fortsætter i Aar med at udsende Aarsskriftet paa Postgiro. Vi vil bede jer om at sende Kontingentet, 2,50 Kr., omgaaende. Send det Dagen efter, at I har modtaget Aarsskriftet, saa glemmes det ikke, og det er lettere for os.

Hads Herreds Landboforening har som de foregaaende Aar indbudt til landbrugsfaglig Dagskole. Vi har et Hold paa 25 Deltagere her paa Skolen (vi benytter foreløbig Elevernes Spisestue til Undervisningslokale) og et Hold paa 23 Deltagere i Gylling. Jeg har ca. Halydelea af Undervisningen begge Steder, og det er jeg glad for, selv om det ikke kan erstatte Højskolegerningen.

Som jeg skrev i »Aaret, der svandt« savnede vi de unge Piger, vi havde ventet at modtage 3. Maj, og nu savner vi Billeder fra Sommeren til Aarsskriftet. Om Vinteren bliver der sjældent fotograferet ret meget. Vejret er jo ikke altid saa indbydende til det, og Karlene har vist heller ikke saa stor Interesse for det.

Indledningsdigtet »Jul« er laant fra Baunens Julebog 1907 og skrevet af afdøde Valgmenighedspræst Vilh. Malling.

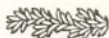
Vi haaber at kunne holde vort Elevmøde til næste Sommer og det bliver da den 25. Juni. Vi sender i alle Tilfælde Meddelelse ca. 14 Dage i Forvejen.

Derimod faar vi nok ingen Fastelavnsfest i Aar.

Hyvordan det kommer til at se ud for Pigeskolen til Sommer, er det ikke saa let at sige noget om i Øjeblikket. Vi lægger vore Sager til Rette efter at holde Skole og haaber saa, at der er mange unge Piger, der baade vil og tør melde sig.

Venlig Hilsen

Marie og Elisius Johnsen.



Indholdsfortegnelse

	Side
Jul. Digt af VILH. MALLING	3
Efter Vinter kommer Vaar. ELISIUS JOHNSEN	5
Levende Forbindelse. JACOB LYKKE	9
En ideel Højskolemand. ERIK DAHLERUP-PETERSEN . .	13
Vore gamle Kirkehuse. J. SLOTSBO-NIELSEN	18
Offerfundet i Smederup Mose. TH. MADSEN	26
Akronismer. C. P. CORNELIUSSEN	33
Billedteater. HAKON CHRISTENSEN	39
Aaret, der svandt. ELISIUS JOHNSEN	42
Lidt om Kunst. INGA THYGESEN	53
Er du præcis? ELLEN CHRISTIANSEN	55
Minder. EJNAR BRIX LARSEN	57
Nytaarstanker. ALFRED J. ØSTERLUND	59
Meddelelser og Julehilsener	60



TH. ERIKSENS BOGTRYKKERI - ODDER
Telefon 399